

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Ascensiune pe scara termometrului

Autosugestia la îndemîna oricui?

(pag. 6-7)

Din sumar:

**Note de drum
prin România**

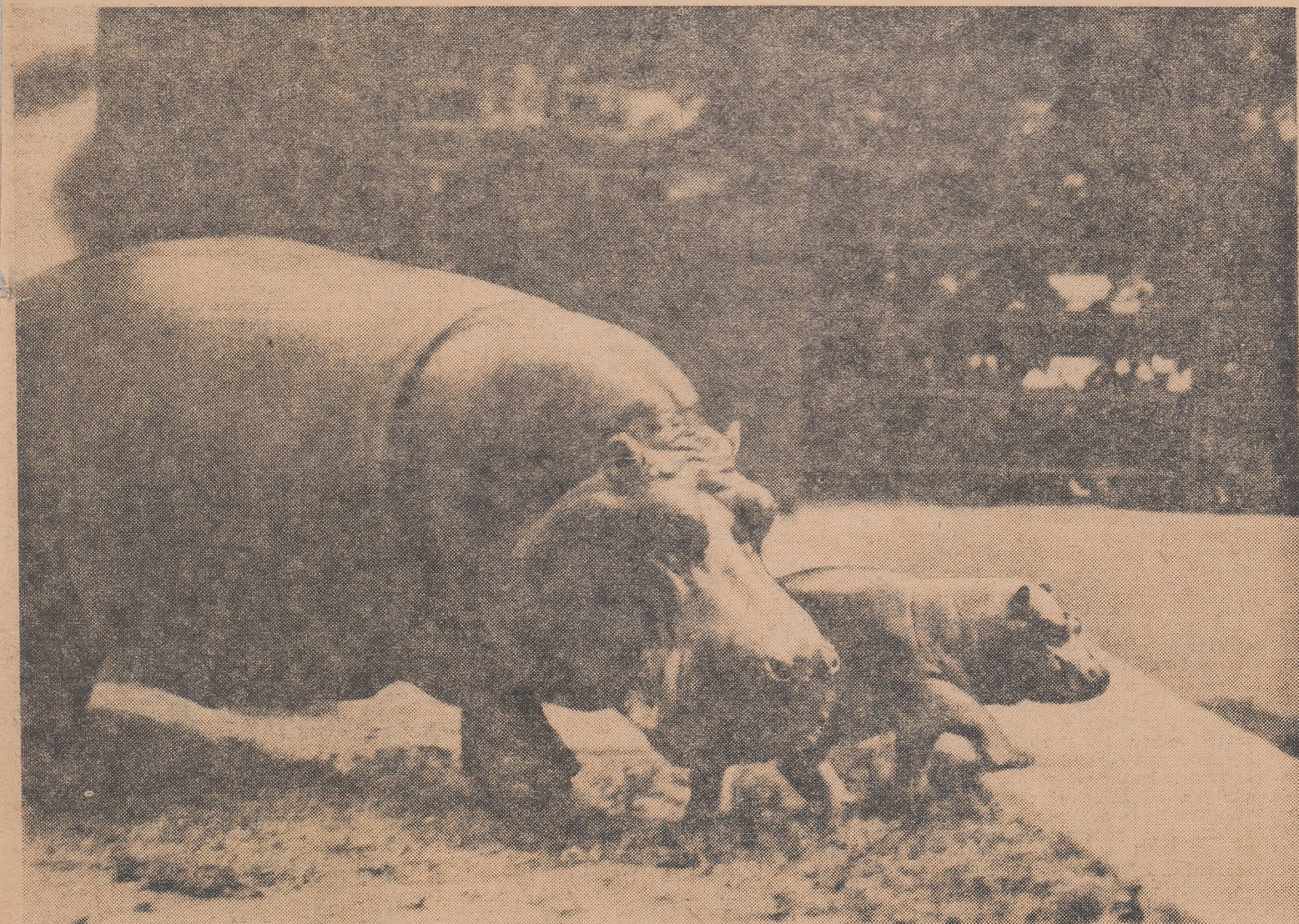
de IULIAN SMUUL

După turneu

de IRINEL LICIU

Tatiana Golikova, proaspătă angajată a Bolșoiului

Cu
Serghei
Obrazțov
despre
Adam
și Eva

ANUL XXI

39

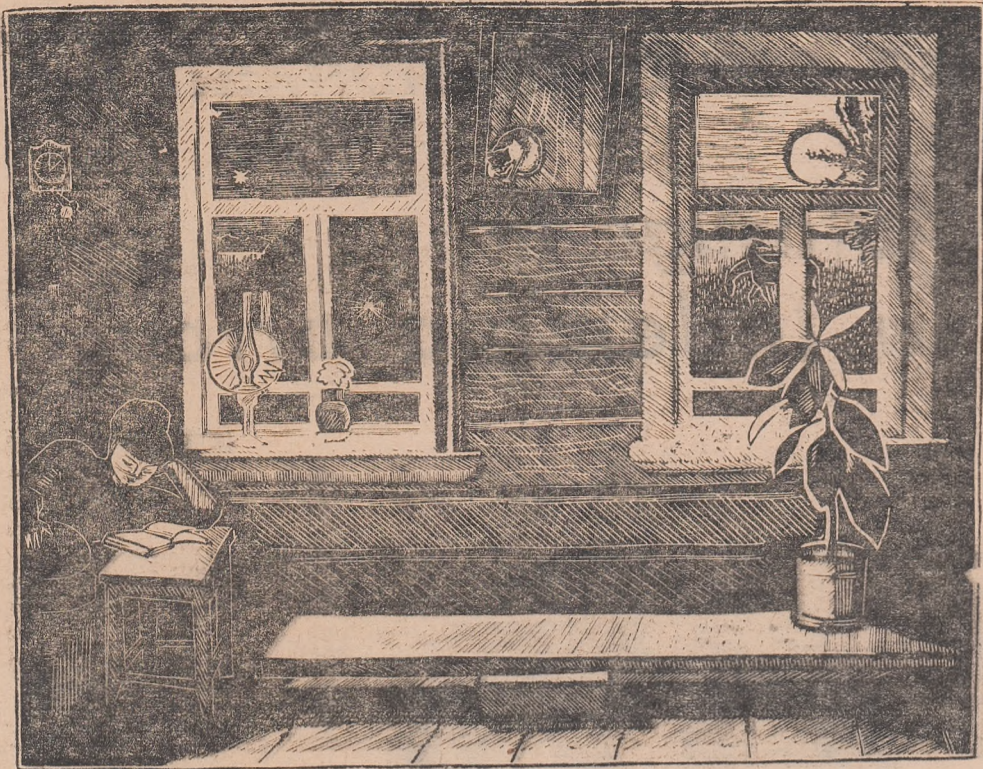
(1071)

24 septembrie 1965

12 pagini, 1 leu

- Dați-mi voie să vă prezint pe tiul meu. S-anăscut aici, în grădina zoologică din Moscova... A, îi merge foarte bine, deși e încă mic și mănîncă puțin: abia 55 de kilograme de zarzavaturi pe zi.

G. Zaharov

Zece minute după miezul nopții

Linogravură

NOTE DE DRUM PRIN ROMÂNIA

Soarele și oamenii

La cererea redacției noastre, cunoscutul scriitor sovietic Iuhan Smuul, laureat al Premiului Lenin, a scris articolul pe care-l publicăm mai jos.

Primele mele impresii despre România? Soarele, soarele României, pe cerul clar și fără margini. La noi, în Estonia, vara a fost friguroasă, bătută de vânturi și searele ni s-a arătat rar. Dar septembrie românesc ne-a dăruit o adevărată vară și eu am început chiar să „nădirlesc” sub soarele dulce al Mamaiei. Soarele, câmpiile nemărginite ale României și văile răspândite sub linia orizontului, vinul științelor al Murfatlarului și culorile pline de bucurie ale lui Tuculescu, vechea istorie a României și vestitele ei biserici, nimitoarele descoperiri arheologice de la Basarabi și statuia lui Ovidiu din Constanta... Și toate acestea poleite de soare.

Dar Bucureștiul? În cuprinsul lui domnește o adevărată și mare vară. Tot ceea ce am văzut până acum, iar de văzut am văzut foarte multe, și pe oriunde am fost ne-am simțit ca acasă, datorită ospitalității și prieteniei gazdelor noastre — scriitorii români. Iată de ce înfățișările pe care le-am avut și cele pe care le vom avea în continuare sînt dominate de o atmosferă creatoare, de lucru. Iată de ce ne vom întoarce acasă cu o încălțură mare de cunoștințe despre meșteșugurile românești, despre poporul, istoria, cultura și literatura acestor meleaguri. Iar cînd scriitorii români vor veni în Uniunea Sovietică ne vom strădui să-i întîmpinăm cu aceeași bucurie și ospitalitate. Sperăm că și ei se vor simți la noi ca în propria lor casă, fie că se vor afla la Moscova, Tbilisi, Erevan sau la Tallin, orașul meu de baștină.

Unui estonian îi este greu să povestească românilor despre România, întrucît ei își cunosc mai bine țara decît mine. Dar nu mă pot opri să nu vorbesc despre literatură.

Noi cunoaștem literatura română nu numai prin intermediul limbii ruse. Operele scriitorilor români au fost editate și în limba estoniană. Cititorii noștri cunosc versurile lui Eminescu și piesele lui Caragiale, cărțile lui Sadoveanu și nuvelele prozatorilor români contemporani. În presa noastră au fost publicate povestiri și fragmente de Eugen Barbu și Lucia Demetrius, versuri de Eugen Jebeleanu, Veronica Porumbacu și alții. În general, la noi se traduce acum foarte mult, dar eu cred că literatura română este atât de interesantă și multilaterală încît va trebui să traducem mai mult și sper că vizita noastră în România va facilita acest lucru. Cartea este una din cele mai solide punți de apropiere între popoare și doare ca punțile dintre Uniunea Sovietică și România să devină tot mai trainice. Sper ca scriitorii români, care în anii următori vor vizita Tallin-ul să aflu acolo cărțile lor în limba estonă și ca ele, ajungînd în mințile a zeci de mii de cititori, să micșoreze distanța dintre țările noastre.

Sînt foarte bucuros că două dintre cărțile mele „Cartea gheturilor” și „Marea Japoniei”, au fost traduse în limba română și, după cît se pare, am fost bine primit de cititori. Am auzit multe cuvinte bune despre lucrările mele. Ca un realist

ce mă consider, înțeleg că multe din aceste cuvinte sînt dicțate de politețea dumneavoastră, binecunoscută în lumea întreagă. Dar sper că, oricum, cite ceva din aceste cărți a plăcut cititorului român și această credință îmi încălzește sufletul. Cred că și în viitor cărțile scriitorilor sovietici se vor bucura de aceeași soartă.

În cele două săptămîni petrecute pînă acum în România am văzut foarte multe: orașe, uzine, muzee, biserici, munți, pămînt și cer. Ne-am întîlnit cu foarte mulți oameni și am discutat despre diferite probleme. Asta-i bine, interesant și necesar. Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică sînt unite prin telurile lor comune, prin încrederea în viitor și o prietenie indestructibilă. Tocmai acest lucru îl simțim aici, mereu. Și de aceea, dacă voi fi întrebat la Tallin ce anume mi-a plăcut mai mult la București, voi răspunde: soarele și oamenii.

Iuhan Smuul

VITRINA

Un poem al stepei

Înainte de toate, Oles Honcear e un mare poet. Unul din acei poeți pentru care splendorile naturii nu reprezintă un pretext de meșteșugite descrieri și speculații, ci un cadru în care personajele evoluează și se conturează pregnant.

Dacă în „Stegarii”, în „Vuieste Pămîntul”, în „Taurida”, în „Perekop” ori în „Omul cu arma”, poezia lui Honcear pare oarecum voit stăpînită, în scopul de a lăsa scena liberă desfășurării evenimentelor narate, în „Tilinka”, recentul său roman, munca pașnică și creatoare a oamenilor reclamînd în mai mică măsură suflul epic al operelor anterioare, oferă poeziei posibilitatea unei desfășurări vaste, de autentică și adîncă frumusețe.

În „Tilinka”, eroul principal e steпа ucraineană. O nesfîrșită întindere de pămînt, undeva în sudul Ucrainei, aproape de țărmul însoțit al Mării Negre. Stepa își trăiește viața ei frămîntată, vibrează, își unește întinderea imensă cu dunga orizontului, se contopește cu cerul. Stepa cu sovhozul în care se încrucișează destinele unei galerii întregi de personaje, cu răsărituri și apusuri de o grandioasă frumusețe, cu datini păstrate din străbuni și obiceiuri noi, apare văzută și în sine și așa cum se reflectă ea în sufletele personajelor prezentate. E ceva în cartea lui Honcear care amintește de „Stepa” lui Cehov, pe alte coordonate, pe alte realități și pe alte planuri, evident.

Nu s-ar putea spune că „Tilinka” lui Honcear captivează și stîrnete curiozitatea. În schimb încîntă, odihnește, predis-pune la reverie și meditație. Eroii lui Honcear sînt oameni simpli, surprinși în ipostazele lor firești, cu bucuriile și tristețile lor, cu obiceiuri mostenite din bătrîni și cu vise avîntate, cu o extraordinară dragoste pentru meleagurile natale și cu o largă și superioară înțelegere a lucrurilor. Bătrînul Horpișcenko și-a trăit toată viața minînd prin stepă turmele de oi, simbolul uneia din cele mai vechi îndelungate omenesci. Fiul său, Petrus e în schimb pilotul unui avion cu reacție. Bătrînul, cu o grijă aproape bolnăvicioasă, sădește plopi în stepă pentru ca „să-i vadă feciorul din cer”. Bătrîna Dovoșnicioaia, în fața unui televizor defect, privește va-

lurile de pe ecran, crezînd că sînt valurile unei ape din care, poate, va apare și chipul fiului ei, căpitanul Dovoșenko, plecat cu vasul undeva pe mări și oceane. Dar nici Horpișcenko, nici Dovoșnicioaia n-au rămas la mentalitatea de altă dată. Ei înțeleg bine vremurile noi, pricep că tinerii trăiesc o altă viață, spre care își îndreaptă și ei aspirațiile.

Honcear își subintitulează cartea „Un roman în câteva nuvele”. Într-adevăr, fiecare nuvelă aduce noi personaje, descrie alte întîmplări și evenimente, dar toate la un loc reprezintă mărgelile aceleiași salbe.

Subliniem cu satisfacție calitatea traducerii semnate de Aurel Lambrișo și Ana Gherasim, care s-au străduit și au reușit să redea în versiune românească suavitățile și farmecul textului original.

M. Djentemirov

* Oles Honcear: „Tilinka”, Editura pentru literatură universală.

ISTORIE LITERARĂ

Opera lui Dante în limba rusă

Prima traducere din opera lui Dante în limba rusă a văzut lumina tiparului în 1798. Traducătorul a rămas anonim pînă în zilele noastre, iar opera lui se reducea la echivalentul rus în proză al cîntului 28 din „Purgatoriul”.

Cea dintîi traducere în versuri aparține poetului Pavel Katenin și datează din anul 1817. Fragmentele tălmăcite de el din „Infernul” au fost tipărite însă de abia în 1823. Traducerea lui Katenin, ce se caracterizează prin păstrarea terfețelor, a sistemului complex de rime și prin alternarea vocabularului arhaic cu cel popular, s-a bucurat de aprecierea lui Pușkin. De altfel, marele poet rus a insistat și pe lângă Stepan Sevirev, unul din primii italieniști din Rusia, să continue opera lui Katenin. Sevirev a tradus cîntul al doilea și al patrulea din „Infernul”.

Prima traducere integrală a „Infernului” (în proză) a apărut în 1842, sub semnătura Fan-Dim, pseudonimul Elisavetei Kologiova.

Un an mai tîrziu, revista „Moskvitian” publică traducerea în versuri a unui fragment din cîntul al cincilea din „Infernul”. Traducerea aparține lui Dmitri Min, care este medic de profesie. El a lucrat la traducerea „Divinei comedii” vreme de peste 40 de ani, publicînd în 1855 traducerea integrală a „Infernului”. Iar „Purgatoriul” și „Paradisul”, pe care le-a terminat cu puțin înainte de moarte, în 1855, n-au văzut lumina tiparului decît în 1907. În anul acela, Academia de Științe i-a decernat, post mortem, premiul Pușkin. Traducerea lui Dmitri Min își păstrează valoarea pînă în zilele noastre.

Printre traducătorii lui Dante de mai tîrziu se numără și Valeri Briusov, textul său remarcîndu-se prin sonoritate și bogăția rimelor.

În primii ani după Revoluție a apărut în rusește „Viata nouă”, iar în 1934 o nouă traducere a aceleiași lucrări a fost publicată cu o introducere a autorului, A. Efros, intitulată „Tînrul Dante”.

Ultima traducere a „Divinei comedii” aparține lui Mihail Lozinski și ea este considerată și cea mai izbită.

PROZĂ

Ultima ipoteză

Nu știu de ce, dar întotdeauna mă irita unul din cei mai vestiți antropologi, un doctor cu un nume de familie dublu: Gaal-Peerin. Poate din pricină că era foarte cicălitor și pedant, sau poate din cauză că nu se știa deloc să arate că îi consideră pe toți colegii săi niște proști, ceea ce nu era adevărat, mai ales dacă ținem seama că pe vremea aceea mă ocupam și eu cu antropologia. Oricum, dintr-o pricină sau alta, clipele pe care le petreceam împreună cu el nu erau cele mai fericite din viața mea.

— Aș vrea să-ți împărtășesc un gând îmi spuse în ziua aceea Gaal-Peerin. Nu-ți se pare că propoziția „Omul se trage de maimuță” nu este tocmai exactă?

— Inexactă? I-am întrebat eu. Dar fiecare școlar știe că ne tragem din speciile antropoidelor și maimuțele sînt strămoșii noștri cei mai apropiați.

— Strămoși — nici asta nu-i exact, mi rii Gaal-Peerin.

Ne aflam la restaurant și niște roboți tăcuți ne serveau. Nu era nevoie să le cerem nimic. Roboții ne ghiceau dorințele, înainte de a le exprima. Orice dorință, chiar subconștientă, se transmitea roboților pe calea undelor electrice și aceștia se grăbeau să o îndeplinească. Și nu o data, ci o clipă înainte ca propria-ți dorință să-ți devină clară, ea era realizată.

— N-aș vrea să întinez sentimentele dumitale familiale, continuă doctorul, dar înclin să cred că noi nu ne tragem din maimuță, ci am apărut datorită lor.

— Nu înțeleg, i-am răspuns eu, ridicînd din umeri.

— E firesc, îmi răspunse Gaal-Peerin zîmbînd strîmb. Și totuși, eu mă străduiesc să-ți vorbesc într-o limbă clară. Sper că ești de acord cu mine că planeta noastră a cunoscut și alte civilizații, înainte de cea omenească, civilizații care au dispărut fără urme din cauza unor catastrofe necunoscute.

— Fără îndoială, am confirmat eu.

— Asta îți face cinste, ținu el să constată și începu să ridă, cu risul lui nesuferit. Uite ce, am descoperit semnele unei asemenea civilizații și am stabilit motivele dispariției ei. Imaginează-ți că într-o perioadă relativ îndepărtată, cu două sute — două sute cincizeci de mii de ani în urmă, maimuțele nu semănau de loc cu cele din vremea noastră. Ele se găseau pe o treaptă de dezvoltare mult mai înaltă decît oamenii din zilele noastre. Firește, ele mergeau utilizînd numai labelle din spate, erau în stare să-și folosească pe cele din față pentru orice mișcare și se remarcău prin conformația lor athletică, consacrindu-se științei și sportului.

Știau atît de multe și erau capabile de realizări atît de mari încît erau în stare să făurească roboți mai perfecți decît cei din zilele noastre. E lesne de înțeles că ei au construit acești roboți după chipul și asemănarea lor. Cu alte cuvinte, maimuțele pe care noi le numim antropoide au creat roboți antropoizi. Aceste creații artificiale se deosebeau atît de puțin de ființele vii, încît erau în stare să se și reproducă.

Și astfel, a început veacul de aur al maimuțelor. Roboții îndeplineau în locul lor toate muncile fizice și intelectuale, iar maimuțele, neavînd nici o grijă, se înfruptau tot timpul din bucuriile vieții.

Treptat, uitînd deprinderile muncii sociale, maimuțele s-au prefăcut într-o adunătură de paraziți. Imaginează-ți o planetă pe care vagabondează hoarde de pierde-vară, care au o singură grijă: cum să petreacă mai bine.

Încetînd să se mai ocupe cu munca intelectuală, maimuțele au început să se prosteească și pentru ca să ofere miimilor dezobisnuite de muncă o oarecare ocupație au invitat să umble în patru labi.

Așa a murit una din cele mai înfloritoare civilizații ale planetei noastre.

Văzînd că civilizația a murit, maimuțele au fugit în junglă.

— Dar roboții? Ce au devenit roboții?

— Ești mai puțin perspicace decît mi-am închipuit. Roboții s-au lenevit și ei, s-au sălbăticit și au început să trăiască în peșteri, hrănindu-se cu carne crudă. Apoi, bizuindu-se pe mîntea lor artificială, au început să progreseze din nou, pînă cînd s-au numit oameni și au început să-și făurească proprii lor roboți.

— Vrei, oare, să susții că noi o să sfîrșim ca maimuțele?

— De ce nu? Să-ți spun un secret: am început să constat aceste semne ale viitorului la unii dintre cunoscuții mei.

Doctorul Gaal-Peerin izbucni din nou în ris și se uită la mine în așa fel, încît doaream cu înverșunare să-l pocnesc cu ceva.

În clipa aceea, scrumiera masivă se năpusti cu zgomot asupra cheliei lui Gaal-Peerin. Ca de obicei, robotul ascultător îmi îndeplinesc dorința repede și precis.

Vladlen Bahov

cartea

CĂLĂTORIND PRIN U.R.S.S.

De-a lungul
unui meridian

Ați aterizat vreodată pe vînt puternic și vîrtejuri de zăpadă, la minus 36 de grade, pe un aeroport minuscul? Aparatul se oprește, gerul se abate asupra noastră ca un roi de țînțari și ne înțepă fețele. Pătruns de frig, mă îndrept împreună cu un grup de piloți leningrădeni sosiți pentru prima dată în Arctica spre hotelul acroportului din Narian-Mar. Din ușă țîșnește un curent de aer cald; răsufliam ușurați și ne bucurăm cînd, în micul hotel polar, primim cheile de la camere. La această oră restaurantul e aproape gol; doar într-un colț sînt instalate la mese cîteva eleve care — spre mirarea noastră — degustă în tihnă înghețată. Înghețată, cînd afară sînt minus 36 de grade!

În fața ușii așteaptă o sanie înhamată cu o pereche de ciini polari frumoși. Kolea Tîrkerka, un băiat neneț, îl ia pe fratele lui, căci învață în serii diferite și vin cu sania la școală. Este aceasta viața de toate zilele în Nordul îndepărtat? Pare plină de poezie și surprize. Nu prea departe de aci — conform noțiunilor polare — răsare din mare, pe coasta de nord a insulei Vaigaci, meridianul care-mi hotărăște călătoria. Un meridian de vis! Aș dori să vizitez „țărani” cei mai nordici, care-și cresc renii în apropierea acestui meridian. La Comitetul executiv din Narian-Mar se ține a consfătuire: o echipă de geologi pleacă în tundra, care acum e înghețată și accesibilă. Acolo sînt instalate turle de

...dar la 14 000 de kilometri distanță

rile uzinei, în care lucrează cunoscuta brigadă a lui Valentin Gherehin, mai e zăpadă. Gherehin e un laminorist model și, pe deasupra, deputat în Sovietul Suprem! Sub conducerea lui, muncitorii și muncitoarele din brigadă laminează într-o lună atît de multe țevi încît s-ar putea monta din ele o conductă de la Sverdlovsk pînă la Moscova.

Mai e zăpadă și pe stepa kazahă, de asupra căreia zbor cu un Il-14. Dar aci se face economie de zăpadă, căci umiditatea este indispensabilă semănăturilor. Tractoarele adună stratul subțire de zăpadă în valuri cu dungi cenușii, din care apa se scurge apoi încet...

La Aktiubinsk, eu, Serghei Smirnov, călător pe o linie imaginară și călător între două continente, mă urc din nou în avion. Mă așteaptă Kara-Kum-ul, care nu mai e de mult un deșert. Geologii l-au cercetat, echipele de foraj au prospectat zăcămintele de petrol și gaze naturale...

R. S. S. Uzbekă cuprinde de la sud Lacul Aral ca într-un clește. Malul sudic al acestui lac este ținutul karakaipacilor, popor al cărui nume înseamnă „cușmele negre”. Ei trăiesc într-o republică socialistă autonomă cu capitala Nukus.

Aici începe vara. La piață se găsesc fructe proaspete și zarzavaturi zemoase, și în magazinele colhozurilor pieile ondulate, scumpe ale miilor karakul... Mii de kilometri — dar numai cîteva zile — mă despart de neneți și de renii lor. Grija păstorilor pentru turmele lor este însă aceeași, aci ca și acolo. La crescătorii de reni am aflat ce reprezintă pentru regiunile nordice acest cerb cu însușirile unei vaci, cu calitățile și cumpătarea unei oi. În sud cămila are o funcție asemănătoare, deși într-o măsură mai mică. De cîte ori văd călăreți pe cămile sau chiar o cireadă întreagă provenind de la un colhoz, mi se pare că visez ca în „O mie și una de nopți”.

Cu un AN-24 al Aeroflotului călătoresc mai departe pe al 60-lea meridian pînă la punctul său cel mai de sud aflat pe teritoriul sovietic, la poalele muntelui Kopet-Dag, aproape de granița cu Iranul, ultima țintă a zborului meu peste 14 000 de kilometri...

Aeroportul din Așhabad se coace sub un soare african. În restaurantul aeroportului se închide cercul: un grup de pionieri în bluze de culoare deschisă și cu pălării de vară pe cap șade în fața cupelor de argint cu înghețată. Diferența de temperatură față de Narian-Mar în Nordul îndepărtat: aproape 80 de grade. Văzînd copiii, zîmbesc.

Serghei Smirnov

METALURGIE

Furnalul automat

Un grup de specialiști sovietici a conceput un sistem automat cu totul original, care permite comandarea funcționării furnalelor. Aparatele automate stabilesc programul dozajului și șarjei, veghează la presiunea gazului, la temperatură, la consumul și umiditatea aerului. Sistemul înglobează un mare număr de instrumente, de captoare, convertizoare și regulatori. Un alt aparat ajută la corectarea în mod rapid a scurgerii fontei.

Noua invenție a și început să fie folosită la furnalul nr. 3, aparținînd combinatului din Magnitogorsk. La ora actuală, spe-

cialiștii sînt pe cale să termine instalarea întregului sistem.

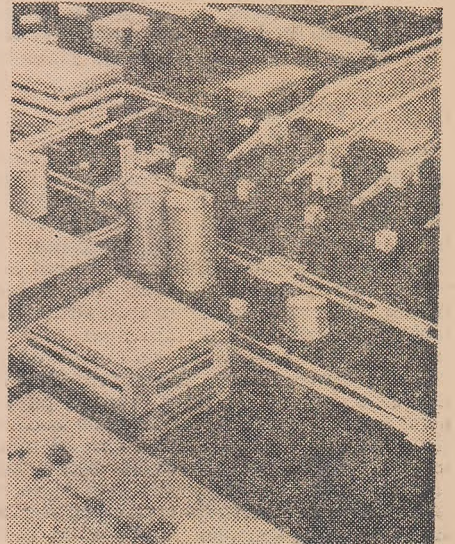
Constructorii au mai pus la pînă, pentru atelierul de convertizoare al uzinei din Jdanov un sistem care va permite controlul automat al șarjei de oțel.

INDUSTRIE
AGROALIMENTARA

Peisaj rural

Acest complex de hale, turnuri de beton armat și clădiri administrative nu reprezintă macheta vreunei uzine de avioane ci modelul unui sat, pe cale de realizare. Toate planurile și amănuntele tehnice sînt terminate și în diverse colțuri ale Uniunii Sovietice, inginerii au și pornit la alegerea amplasamentelor.

În astfel de combinate se vor prepara produse agroalimentare folosind o bază comună de energie și materie primă. Pentru asigurarea unui sortiment bogat de preparate de carne, vitele sînt îngrășate pe loc. Dat fiindcă între timp vacile mai dau și lapte, s-a construit alături o întreprindere de industrializare a laptelui. Rebuturile ei, ca și cele ale fabricii de zahăr învecinate folosesc, la rîndul lor, viteilor. Și, pentru ca aceeași fabrică de zahăr să

nu stea degeaba în timpul verii, căci, după cum se știe, ea nu lucrează din plin decît după recoltarea sfecele. Se cultivă în sere zarzavaturi care sînt transformate apoi în conserve gustoase.

COMERT

Magazinul laborator

Nu sînt deloc rare cazurile cînd oameni de cele mai diverse profesii își ocupă timpul liber făcînd acasă fel de fel de experiențe sau construind ingenioase mecanisme. Printre ei se întîmplă să se nîmerească și unii care să realizeze descoperiri importante. Tocmai pentru acești entuziaști ai științei — școlari, studenți, pensionari, oameni ai muncii — s-a deschis recent, la Moscova, în fața parcului Maxim Gorki, magazinul „Aparat”.

La drept vorbind, noua unitate comercială moscovită aduce mai mult cu un laborator decît cu un magazin. Doar prezența casierilor dacă amînteste vizitatorilor că se află într-un magazin și nu într-o expoziție de aparate. În rafturi și pe standuri sînt expuse o multitudine de piese începînd cu cele miniaturale destinate experiențelor electrice și terminînd cu „uriasii”, unii din ei cîntărind chiar o sută de kilograme. Are cumpărătorilor nevoie de un oscilograf? Iată-l în raft, n-are decît să-l încerce! Sau de un aparat pentru detectarea prezenței azotului în lichide? Casa e alături, e suficient să plătească și să prezinte bonul!

Vinzătorii originalului magazin, oameni de specialitate, ingineri și tehnicieni ajută cumpărătorii cu sfaturi demonstrîndu-le calitățile și modul de funcționare a aparatelor, dîndu-le indicații cum să-și organizeze micul laborator. Și rezultatele nu se lasă așteptate. De pildă, unul din frecvenții vizitatori ai magazinului „Aparat” a reușit să construiască, în urma îndrumărilor date și cu materialul cumpărat de aici, un televizor care încapă într-o palmă!

actualitatea

VITICULTURĂ

O mie
de eșantioane
de vin

Recent, la Tbilisi, capitala Gruziei, republică sovietică socialistă cu străveche tradiție și binemeritat renume în arta rîducerii vinului a avut loc un concurs internațional al vinului, șampaniei și ciacului, la care au fost prezente treizeci de țări, printre care și România. Juriul — 3 de degustători din 18 țări producătoare de vin — a fost alcătuit din viticultori experimentați, oameni de știință, precum și delegați ai diverselor firme participante. În fața meselor pline cu eșantioane, membrii juriului au avut o sarcină nu tocmai ușoară, căci, pentru a stabili celor cîtorva țări și mai ales celor vinuri li se auvin medaliile de aur, argint și bronz, ei au trebuit să soarbă nu mai puțin de... o mie de eșantioane de vin și alte băuturi erivate din delicioasa licoare!

La concurs, Uniunea Sovietică s-a prezentat cu 245 de eșantioane: faimoase vinuri de masă și coniacuri produse în Gruzia, muscat de Crimeea, vinuri tari și omleturi din Armenia, Riesling și Cabernet provenind din Caucazul de Nord, vinuri de pe malurile Donului și spumos de Finliansk, vinuri de desert din Asia Centrală și vinuri tari din Azerbaidjan etc.

Faima vinurilor sovietice a trecut de mult dincolo de hotarele țării, la concursurile precedente ele fiind distinse cu peste 400 de medalii. De menționat că numai celor produse în Gruzia li s-au acordat, la diversele expoziții naționale și internaționale, 79 medalii de aur și argint. Și pe bună dreptate, căci secretul vinurilor gruzine nu constă numai în multitudinea speciilor și în calitatea strugurilor, în diversitatea solului și condițiilor climatice, ci și în procedeele de fabricație. La expoziția de la Bruxelles, în 1958, vinurile gruzine de Samtrest au obținut o medalie de aur. Față de acel an, industria viticolă sovietică a făcut noi progrese: producția de vinuri a crescut în 1964 de 2,5 ori iar cea de coniac a depășit dublul.

In aceeași zi...

foraj care își trimit sondele de oțel în adîncuri după țitei. Dimineața e rece și cețoasă...

Prima haltă în călătoria mea spre vară sînt Uralii. Între Sverdlovsk și Pervouralsk se află obeliscul care simbolizează granița dintre Europa și Asia. O graniță care nu există. Aci sînt sudate fără cusătură două continente. Nu departe de acest obelisc s-a înălțat în scurt timp un mare gigant al industriei: Uzina de țevi laminate de la Pervouralsk. Pe acoperișu-

La concursul de la Tbilisi: reprezentantul României la masa de degustare

Dr. Richard Sorge

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(XX)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, este rechemat de la Șanghai la Moscova spre a i se încredința o nouă misiune, mult mai primejdioasă, și anume aceea de a se stabili la Tokio în calitate de corespondent al unui ziar hitlerist.

După ce petrece o vreme în Germania, spre a câștiga încrederea autorităților naziste, în septembrie 1933 Sorge se stabilește în Japonia și ia legătura cu viitorii săi colaboratori, organizând grupul „Ramzai”. Datorită unei activități asidue, perseverente, el izbutește să-și creeze faima de cel mai bun corespondent german din Japonia și de nazist înfocat, lucru care-l ajută să pătrundă în tainele diplomației și statelor majore hitleriste și japoneze.

(Urmare din nr. trecut)

Spre deosebire de Ott, Richard era mult mai bine informat despre planurile militarilor japonezi. Aflase că lupta dintre cele două grupări continua. La 22 iunie, în ziua dezlănțuirii perfidei agresiuni a Germaniei hitleriste împotriva Uniunii Sovietice, ambasadorul japonez la Berlin, Osima, adusese la cunoștința lui Hitler hotărârea guvernului său: „În momentul de față, Japonia preferă să se abțină de la un atac armat direct împotriva Rusiei. Dar ea e dispusă să dea o lovitură puternică Angliei și S.U.A. în Asia de sud-est și Oceanul Pacific”. Însemna deci că militaristii japonezi hotărâseră să stea o bucată de vreme în expectativă. Urmăriseră cu atenție desfășurarea evenimentelor pe frontul sovieto-german, încercând să câștige cât mai mult timp pentru pregătirea loviturii hotărâtoare. Dar în ce direcție?

Fără să piardă timp, Richard își mobilizase tot grupul pentru a obține informații. Fiecare membru al grupului căpătase o sarcină precisă. Ozaki trebuia să-l informeze despre schimbările survenite în starea de spirit a cercurilor guvernante. Miiaghi avea misiunea să urmărească mișcările de trupe după decretarea mobilizării, iar Vukelici urma să culegă informații în legătură cu planurile S.U.A. și Angliei față de Japonia.

Prima veste o adusese Miiaghi. Un cunoscut al lui, tânăr locotenent-colonel care lucra în ministerul de război și era în același timp și un pasionat pictor amator, pomenise în treacăt că la direcția planificării strategice se construia într-o încăpere specială o mare machetă a Filipinelor. De la alți cunoscuți ai săi, Miiaghi aflase lucruri și mai importante. Numai o mică parte din milionul de ostași încorporați în armată după mobilizare avea să fie trimisă în Manciuria. Marea masă urma să plece spre sud. Chiar și numai aceste două știri duceau la concluzia că direcția cea mai probabilă a agresiunii japoneze era sudul. Dar care era părerea lui Ozaki?

— Multe depind de faptul dacă Armata Roșie va izbuti să oprească sau cel puțin să încetinească înaintarea trupelor hitleriste spre răsărit. Asta-i tot ce-am putut afla — îi spuse Ozaki lui Richard cu prielul unei noi întîlniri.

Imediat Klausen transmise o telegramă la Centru.

„Japonia va intra în război dacă va fi ocupată Moscova. Ramzai. 30 iulie”.

Abia după două săptămâni Richard izbuti să se întâlnească din nou cu Ozaki. Acesta exultă.

— Îți aduc o veste bună. Într-o ședință a cabinetului de miniștri s-a hotărât ca anul acesta Japonia să nu atace Uniunea Sovietică.

Richard abia se putu stăpîni să nu-și sărute prietenul.

— Există, însă, un „dar” — continuă Ozaki. — Armata din Kuantung va rămîne în Manciuria pînă în primăvara anului viitor. În caz că Uniunea Sovietică va suferi în acest interval o înfrîngere, ea va intra în acțiune.

Richard căzu pe gânduri.

— Acum, cel mai important lucru pentru noi e să salvăm Moscova. Dacă japonezii au amînat războiul pînă în primăvară, înseamnă că comandamentul sovietic își va putea retrage de la hotarul cu Manciuria un număr de divizii, care vor putea întări apărarea capitalei, barînd drumul inamicului către inima Rusiei. Dușmanul va fi oprit. În război se va pro-

duce o cotitură. „Blitzkriegul” va eșua lamentabil...

O veste la fel de importantă aduse și Vukelici. Cu ajutorul unui prieten al său, corespondent al ziarului „New York Herald Tribune”, izbutise să-și procure textul unui raport secret întocmit de ambasadorul american la Tokio. Din raport rezulta clar că relațiile dintre Statele Unite și Japonia se înrăutățiseră brusc. Războiul în Oceanul Pacific era iminent.

O nouă întîlnire cu Ozaki și noi vești. — Cîteva unități japoneze vor părăsi Manciuria și se vor întoarce în insule — îl informă Ozaki. — Acum e sigur că U-

cîteva zile consilierul primului ministru nu mai fusese văzut la cancelaria guvernamentală și nici acasă. La 13 octombrie Richard trebuise să se întâlnească cu Yotoku Miiaghi. Dar tînărul pictor dispăruse fără urmă...

Ce să se fi întîmplat cu cei doi prieteni ai lui, colaboratori de nădejde?

Dar indiferent ce avea să aducă viitorul, alături de sentimentul de teamă care nu-i dădea pace, în sufletul lui își făcuse loc și un simțămînt de nestăvilită bucurie, suprema bucurie pe care o încearcă un om cînd constată că și-a îndeplinit principala misiune în viață. Căci sarcina trasată de

Armament hitlerist capturat de unitățile sovietice aduse din Extremul Orient

Uniunea Sovietică nu va trebui să lupte pe două fronturi. Te felicit, Richard. Și cei doi prieteni se îmbrățișară, dînd friu liber nestăvilitei bucurii ce-i cuprinsese.

„În primele săptămîni de pregătire a agresiunii împotriva U.R.S.S., comandamentul armatei din Kuantung dăduse dispoziții să fie mobilizați 3 000 dintre cei mai buni feroviareri pentru a stabili legătura militară pe magistrala siberiană. Dar acum ordinul s-a contramandat. Înseamnă că anul acesta nu va fi război. Ramzai. 4 octombrie 1941”.

Ultima telegramă

La 15 octombrie Klausen trecu pe la locuința lui Sorge din strada Nagasaki. Radiotelegrafistul era alarmat.

— Am impresia că biroul și casa mea sînt puse sub observație. Tot timpul se fîoiesc prin preajmă niște inși suspecti iar aseară, cînd am ieșit din birou, am dat nas în nas cu un ofițer îmbrăcat civil din „Kempeitai”.

— Calm și iarăși calm — îl sfătui Richard pe radiotelegrafist, încercînd să-l liniștească.

Dar cele spuse de Max veneau să confirme propria-i impresie că asupra lui și a grupului plana o primejdie. Temeiuri foarte serioase de alarmare nu avea. De unde atunci sentimentul acesta de teamă? Poate pentru că observase din nou îndreptată asupra lui atenția agenților poliției secrete japoneze. Numai în primele zile după ce venise în Japonia îl mai urmăriseră atît de stăruitor. Acum, însă, supravegherea unui ziarist celebru, fîhrerul organizației naziste din colonia germană, atașat de presă al ambasadei hitleriste, era suspectă.

Sau poate că-i slăbiseră nervii sau începuse să-l înșele intuiția, agera-i intuiție pe care se bizuise de atîtea ori și care-l salvase din multe situații primejdioase?...

Cu toate acestea nu s-ar fi alarmat dacă n-ar fi fost și alte motive care să-i dea serios de gîndit. La 10 octombrie Richard avusese întîlnire cu Hozumi Ozaki. Dar acesta nu venise la locul stabilit. Sorge se interesase în mod indirect și aflase că de

Moscova, încă cu opt ani în urmă, grupului „Ramzai” fusese îndeplinită.

— Păstrează-ți calmul, Max! — repetă el. — Principalul e că ne-am îndeplinit misiunea. Iată ultima telegramă pe care trebuie s-o transmiți la Moscova. Apoi să distrugi toate documentele care au o cît de mică legătură cu activitatea noastră. Iar după ce vei primi răspuns de la Moscova, să distrugi și aparatul — rosti Richard și-i întinse textul ultimei radio-gramme.

„Misiunea noastră în Japonia a fost îndeplinită. Războiul dintre Japonia și U.R.S.S. a fost evitat. Rechemăți-ne la Moscova sau trimiteți-ne în Germania. Ramzai”.

Max parcurse grăbit textul și-l privi pe Sorge cu speranță în ochi, dar și cu oarecare neîncredere:

— Am terminat? E oare cu puțință?

— Da, Max. Am învins...

Dar în ziua aceea, la 15 octombrie 1941, nici Richard Sorge, nici Max Klausen, nici Branko Vukelici și nici credincioșii lor tovarăși, Hozumi Ozaki și Yotoku Miiaghi, care și fuseseră arestați de agenții lui Nomura, nu-și puteau da încă în întregime seama ce importanță avea victoria dobîndită de ei, fără vărsări de sînge, pe frontul invizibil.

În ziua aceea, pe celebrul cîmp de la Borodino, divizia de infanterie condusă de colonelul Polosuhin, divizie mutată din Extremul Orient și care cu trei ani în urmă se acoperise de glorie lîngă Hasan, susținea o bătălie hotărîtoare în preajma redutelor de la Șevardino, împotriva infanteriei și tancurilor hitleriste.

Și tot în ziua aceea, într-un alt sector al frontului de vest, în direcția Volokolamskului, batalioanele unei brigăzi de infanterie marină din flota Oceanului Pacific se ridicau ca o stavilă în calea inamicului care înainta spre capitală.

Cu cîteva zile mai înainte, din unități retrase din Extremul Orient și Siberia, fusese alcătuită armata a 5-a a general-maiorului Govorov și completată armata a 16-a a general-locotenentului Rokossovski, care au preluat asupra lor o puternică lovitură dată de grupul german de armate „Centru” în direcțiile Mojaisk și Volokolamsk — principalele linii de apărare a Moscovei.

La 6 decembrie, armatele sovietice a declanșat o contra-ofensivă pe tot frontul de o mie de kilometri al apărării strategice a Moscovei. Și în fiecare sector contînuau să înainteze unități aduse din Extremul Orient.

În același timp, pe magistrala transsiberiană se îndreptau spre capitală, cu o viteză amețitoare, noi eșaloane de ostași tancuri, artilerie și avioane.

Ultima radiogramă a lui Sorge n-a putut fi transmisă la Centru. După curcoul bătăliei de lîngă Moscova n-a ajuns pînă la el nici măcar în forma denaturată, prezentată de ziarele din Japonia.

În noaptea de 18 octombrie, locuința lui a fost înconjurată de agenții ai „Kempeitai”-ului.

Serghei Goliakov
Vladimir Ponizovski

Publicăm în continuare citeva date suplimentare, privitoare la arestarea, detinerea și condamnarea la moarte a lui Sorge.

Deși nu aveau probe, agenții ai „Kempeitai”-ului îl arestaseră pe pictorul Miiaghi și-l aduseră la comisaritul de poliție din raionul Tukidzi. La primul interogatoriu el se aruncă pe fereastră, dar încercarea de sinucidere eșuă; în căderi pictorul nimeri într-un copac stufos și cînd vru să fugă, poliția puse mina pe el. În cursul percheziției efectuate la locuința lui Miiaghi se descoperi o scrisoare ciudată despre calea ferată manciuriană, despre rezerve de cărbuni, benzină etc. O parte din materiale erau scrise în engleză.

Fu arestat și Jim Cox, un corespondent englez al agenției „Reuter”. Se aruncă și el pe fereastră și muri.

Hozumi Ozaki fu arestat și dînsul. Această măsură produse efectul unei bombe: consilierul și secretarul particular al prințului Konoye — agent sovietic. Izbucni un uriaș scandal politic. Prințul Konoye și întregul său guvern demisionară.

A doua zi fură arestați Klausen și soția sa, Anna, Branko Vukelici și mulți alții — în total vreo treizeci de oameni. Printre cei arestați erau și Joseph Newman, corespondentul ziarului american „New York Herald Tribune”, economistul britanic Sir George Seus — ambii presupuși colaboratori ai lui Vukelici.

Ministrul justiției, Iwamura semnă mandatul de arestare a prințului Sojondzi, din Ministerul Afacerilor Externe — nepotul celui mai vechi consilier al împăratului. Din ordinul ministrului justiției fu arestat fiul fostului prim-ministru al Japoniei, Inukai. Și totuși, ministrul Iwamura nu se putea hotărî să confirme ordinul de arestare a colaboratorului ambasadei germane, Richard Sorge. Se cerea semnatura unei persoane și mai importante. Ordinul de arestare a lui Sorge fu semnat de Todzio, noul prim-ministru.

Trezeau bănuiele însuși fostul președinte de consiliu al Japoniei, prințul Konoye, precum și ambasadorul Germaniei, Eugen Ott. Nu cumva erau și ei agenți ai spionajului sovietic? Dar rezolvarea unei astfel de probleme îl depășea pe ministrul justiției, Iwamura...

Printre arestați erau oameni de diferite naționalități — nouă la număr. Se descoperise, așadar, o vastă organizație internațională.

La ora matinală cînd își făcuseră apariția pentru a-l aresta pe Sorge, agenții „Kempeitai”-ului erau însoțiți de procurorul Mișusada Yosikava, care dirija operația. El se grăbi să intre în camera agentului sovietic, dar fu cuprins de mirare. La nimeni nu mai văzuse procurorul atîtea cărți. Pe masă stătea deschisă o carte cu stihurile poetului antic japonez Ranran. Yosikava citi un vechi „hokku”:

Ploaie de toamnă în negură!
Nu, nu spre mine, ci spre vecin
A fîșit umbrela...

I. Korolkov

(Va urma)

COREGRAFIE

După turneu

Nici o plecare peste graniță a colectivului de dansatori de la Teatrul de Operă și Balet din București n-a fost întâmpinată cu mai multă seriozitate și cu mai multă emoție decât turneul la Moscova. Pentru noi, această prezentare în capitala Uniunii Sovietice a însemnat prilejul unei așteptate confirmări. Din momentul când — cu o săptămână înainte — am început pregătirile, fiecare dansator și-a dat seama că e vorba de un examen al posibilităților noastre artistice, de o evoluție care urma să aibă loc în fața unui public cunoscător și exigent, în fața unor oameni de specialitate

După spectacolul „Giselle“

care se situează în primele rânduri în lumea întreagă. Nu era primul contact artistic al balerinilor noștri cu balerini sovietici. Soliști de mare clasă, aparținând diverselor scene lirice din U.R.S.S. evoluaseră la București, după cum soliștii români dansaseră în diferite orașe din țara vecină. Era, în schimb, prima vizită la Moscova în care colectivul nostru era chemat să dea măsura întreagă a posibilităților sale, să demonstreze publicului moscovit nivelul artistic al mișcării noastre coregrafice.

Trupa de dansatori a plecat în frunte cu maestrul de balet Oleg Danovski și Vasile Marcu, cu dirijorii Cornel Trăilescu și C. Petrovici; conducerea scenografică a spectacolelor a fost încredințată Ofeliei Tutoveanu.

Spectacolele pe care le-am prezentat pe scena teatrului K. Stanislavski au fost „Lacul lebedelor“ de P. I. Ceaikovski și „Întoarcerea din adâncuri“ de Mihail Jora, puse în scenă de Oleg Danovski și Vasile Marcu. Fiecare balet a fost prezentat de trei ori, în distribuții diferite. Chiar de la primele spectacole, colectivul nostru a izbutit să câștige prețuirea și entuziasmul publicului din Moscova. Aplauzele la scenă deschisă și la finalurile de act, ovățiile după terminarea spectacolului, precum și vizitele în cabine ne-au arătat că publicul sovietic de balet este unul dintre cei mai pasionați din lume. Sălile de spectacol au fost de fiecare dată pline. Putem să spunem cu legitimitate că spectacolele noastre au atras nu numai publicul moscovit, ci și oamenii sovietici din alte orașe. La succesul de public s-au adăugat comentariile elogioase ale presei, care au avut cuvinte de laudă pentru dansatorii noștri, atât în spectacolele de tradiție clasică — „Lacul lebedelor“ și „Giselle“ — cât și în noul balet românesc „Întoarcerea din adâncuri“.

Emoționantă a fost pentru noi întâlnirea cu balerini sovietici. Ea a avut loc în ultimele zile ale șederii noastre în capitala sovietică, la teatrul K. Stanislavski, care a găzduit toate spectacolele noastre. Înșuruiți pe două rânduri pe treptele teatrului, colegii noștri sovietici ne-au lăsat să trecem prin mijlocul lor, oferindu-ne fiecare câte o floare. În fruntea lor se aflau primii soliști ai trupeii și renumitul maestru coregraf Burmaister. După aceea, ei au prezentat în cinstea noastră un mic recital de balet. A urmat o întâlnire tovarășească, la care s-au înfiripat noi prietenii.

Sederea la Moscova ne-a dat prilejul să întărim cunoștințele mai vechi pe care le-am revăzut cu o deosebită plăcere. Maestrii

de balet sovietici Ivan Vasilievici Kurelov și Igor Smirnov, care — cu ani de zile înainte — au stat în țara noastră și au montat spectacole de balet pe scena teatrului nostru, au venit să ne comunice impresiile lor. De asemenea, o parte din tinerii soliști ai colectivului nostru și-au revăzut pedagogii de la școala de coregrafie din Leningrad, care au venit special pentru a-i aplauda pe foștii lor elevi. Timp de două săptămâni — cât a durat turneul nostru — Moscova a fost generoasă: ne-a oferit un public cald și un soare strălucitor, în lumina căruia „lebedele“ noastre s-au bucurat din plin de frumusețile acestei mari metropole.

Irinel Liciu
Artistă emerită

TEATRU

Cu Serghei Obrazțov despre Adam și Eva și alte probleme

Portretul fizic al lui Serghei Obrazțov se compune din multă lumină: părul este alb (iar când a încărunțit era de un blond foarte deschis), ochii mari au o uimitoare nuanță bleu-pal, aproape transparentă, fața albă ca sidarul strălucеște mat. Pe chipul lui spiritual, inteligent, inspirat s-a întipărit blajinitatea aceea deosebită pe care o dă dragostea pentru copii, munca și preocuparea statornică pentru ei. În preajma lui ai senzația că iradiază lumină.

Marele artist este prezent la competiția de la București a străvechii și fermecătoarei arte a păpușilor, unde confrăți din toate colțurile lumii au venit să se ia-treacă cu pașnicele arme ale inventivității și fanteziei. Serghei Obrazțov a adus „Divina Comedie“, una dintre ultimele montări ale teatrului său, cu care a făcut recent un turneu triumfal în Franța, Belgia și Olanda. Despre „Divina Comedie“ și celelalte spectacole Obrazțov pînă și Jean-Jacques Gauthier, severul critic al publicației pariziene „Le Figaro“ (care se spune că în ultimii douăzeci de ani a scris doar două recenzii favorabile), s-a pronunțat cu entuziasm. Iar la Anvers, la colegiul iezuit, pe scena căruia trupa sovietică și-a prezentat spectacolele, preoții iezuiți au aplaudat și ei din toată inima străvechea poveste biblică a lui Adam și Eva, așa cum au văzut-o Stock, Obrazțov și artiștii lui.

În holul somptuosului hotel „Nord“, statul major al păpușarilor veniți la cel de al III-lea Festival internațional de la București, între vizionari, repetiții, discuții și nu știu câte solicitări directe și telefonice, artistul poporului Serghei Obrazțov găsește câteva minute pentru a răspunde, cu verva, cu neastîmpăru-i creator bine cunoscut, la câteva întrebări.

— Ce este „Divina Comedie“?

— O pledoarie că dragostea e de neconceput în afara omului. Adevărata dragoste e numai cea pentru om, nu pentru cer sau Dumnezeu. Abia cînd mușcă din măr Eva și Adam află ce e dragostea și ce e fericirea, pe care nu o poate asigura nici un fel de raj, oricît de bine organizat ar fi. În spectacolul nostru Dumnezeu, Diavolul și îngerul sînt jucați de oameni cu mască. Adam și Eva sînt păpuși. Dar îi vedem și pe actorii care îi minuiesc și îi interpretează, fiindcă sînt sufletul lor: atît în fapt — actorii însuflețesc păpușile —, cît și prin temă — Adam și Eva au suflete de om.

— Știu că ați colaborat îndeaproape cu dramaturgul I. Stock.

— Toate piesele pe care le montăm sînt scrise special pentru teatrul nostru. Întotdeauna autorul lucrează cu noi pînă la repetiția generală. Astfel că spectacolul și piesa se creează concomitent. Practic piesa e gata la premieră. Îmi place munca colectivă. Cred că regizorul trebuie să fie omul care să știe să folosească fantezia tuturor creatorilor spectacolului: scriitor, minuior, pictor, sculptor etc. De aceea, într-un spectacol nu mai știu ce am găsit eu și ce au găsit autorul sau actorul. Totul se face laolaltă. Trebuie să mărturisesc că în prima zi n-am un plan regizoral. Sînt incapabil să-l alcătuiesc acasă. Am nevoie de atmosfera repetițiilor, cînd fantezia se naște în contact cu păpușile, cu actorii. Precum vezi, am colaborat într-adevăr îndeaproape cu Stock, așa cum facem cu toți autorii. Stock e un bun prieten al teatrului nostru, acum scrie pentru noi „Arca lui Noe“.

— Tot o temă biblică și probabil că va fi tot un spectacol umoristic. Dar păpușile, redînd viața oamenilor, nu trebuie să înfățișeze numai scene de umor. Ele pot fi

o expresie a romanticului, a legendarului, a eroicului. Cum ați îmbogățit registrul de atitudini și sentimente redade pe scena mică?

— Păpușile nu trebuie să fie o copie naturalistă a oamenilor, ci să intruchipeze ideea de om. Sigur, păpușile nu-i pot juca pe Cehov sau pe Tolstoi, dar pe Swift și pe Homer, da. Acestea sînt cele două poliuri unde păpușile sînt foarte tari: romanticismul eroic și satira. Pe scena noastră nu trebuie să fie neapărat prezent omul, ci calitățile, defectele lui, prin mijlocirea alegoriei. N-am uitat niciodată acest principiu de bază al nostru și m-am străduit să folosesc cît mai mult posibilitățile care decurg din el.

— Arta păpușilor este un gen în care personajele, luate din viață, din opere literare, sînt sintetizate la maximum, ca într-o fabulă sau un basm. Cum procedați la această sintetizare obligatorie?

— Sintetizarea personajelor depinde de piesă, de spectacol. Aici nu se poate vorbi de reguli fixe. Există, însă, o lege fundamentală: sintetizarea, oricît ar fi de convențională, trebuie făcută în așa fel încît să se păstreze cordonul ombilical care leagă personajul de viață, de opera din care provine. Regizorul trebuie să aibă grijă ca asociația lui, generalizarea, să fie accesibile spectatorului, pentru ca el să poată înțelege filiația.

— Copiii înțeleg convenția teatrală?

— Foarte bine, dar numai cînd pot face asociații în raport cu experiența lor de viață. De aceea în spectacolele pentru copii trebuie să fim de o mie de ori mai atenți și mai grijulii. Dacă, de exemplu, la o replică reacționează numai însoțitorii adulți ai micilor spectatori, o suprimăm.

— Care este raportul în repertoriul teatrului dumneavoastră, între spectacolele pentru copii și cele pentru adulți?

— Cam de trei la două. În general montăm foarte puține spectacole noi într-un an: două, maximum trei. Repertoriul pentru cei mici e foarte riguros împărțit pe categorii de vîrstă.

— Ce părere aveți despre Festival?

— Admirabil organizat! Bucureștii s-a înfrumusețat enorm, hotelul „Nord“ este o construcție demnă de cele mai mari orașe. Pînă și timpul parcă a fost anume comandat pentru ca noi, oaspeții României, să ne simțim cît mai bine.

Iulia Scutaru

CINEMA

Cînd ai 20 de ani...

La cel de-al XXVI-lea Festival al filmului de la Veneția, cinematografia sovietică a înregistrat un frumos succes: ambele pelicule prezentate în concurs: „Am 20 de ani“ (regizor Marlen Huțiev) și „Fidelitate“ (regizor Piotr Todorovski) au fost premiate, celei dintîi atribuindu-i-se Premiul special (împărțit cu „Simon în deșert“ al lui Luis Bunuel), celei de a doua premiul „Opera prima“.

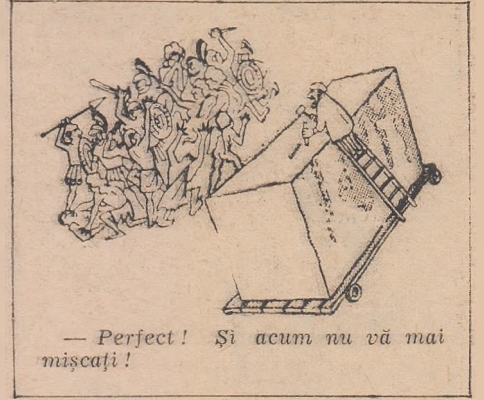
Dacă Piotr Todorovski este la prima lui experiență regizorală, Marlen Huțiev are la activul său două creații foarte apreciate: „Primăvara pe strada Zarecinaia“ (în colaborare cu Felix Mironer) și „Doi Flodori“, ambele filme despre tineret. Alegerea temei din „Am 20 de ani“ nu e, deci, întîmplătoare. Ea continuă preocuparea regizorului pentru problematica specifică a tineretului modern.

Subiectul nu are o construcție riguroasă. Scenaristul Ghennadi Șpalikov, Marlen Huțiev și operatoarea Margarita Pilihina conduc spectatorul de la un episod la altul fără grabă, dîndu-i posibilitatea să privească pe îndelete peisajele, surprinse dintr-un unghi inedit, ale Moscovei, chipurile eroilor, sufletele lor. Și să devină,

pe nesimțite, participanți nemijlociți la viața celor trei prieteni, trei tineri obișnuiți, care s-au născut în aceeași casă, au copilărit sub viciul sinistru al alarmelor aeriene și nu și-au cunoscut tații decît din fotografiile făcute înainte de război și din scurtele scrisori de pe front. Băieții au ceva mai mult de 20 de ani și sînt la începutul existenței lor independente: Slava Kostikov e macaragiu, Nikolai Fokin mecanic la un laborator de mașini de calcul, iar Serghei Juravliov abia s-a eliberat din armată.

Plătind tribut „modei“, cei trei prieteni nu vorbesc niciodată despre prietenie, de teamă să nu pară sentimentali, și în general preferă tonului serios gluma, ironia. Dar se înțeleg dintr-un cuvînt, dintr-o privire.

Viața lor e cît se poate de normală: ziua muncesc, seara dansează, se duc la cinema sau la teatru. S-ar părea că nu au nici un fel de probleme. Dar sub această aparență de „totul e în regulă“, eroii sînt insistent asaltați de întrebarea veșnică,

— Perfect! Și acum nu vă mai mișcați!

întrebarea fiecărei generații care intră în viață: cum trăim, am ales oare drumul cel drept? Poziția autorilor filmului este aici categorică, ei își silesc eroii să privească această gravă întrebare în față și să-i dea răspuns.

Filmul are o scenă-cheie pentru înțelegerea esenței dezbaterii etice care se poartă în „Am 20 de ani“ — scenă de o mare frumusețe simbolică, citată, pe bună dreptate, în toate comentariile la emoționanta operă a lui Huțiev. Într-un moment greu al existenței lui, Serghei își întreabă tatăl căzut pe front (în ciuda aparenței fantastice, episodul este pe deplin realist):

— Cum să trăiesc?

La care tatăl, înrolat în anul de foc 1941, îi pune la rîndu-i o întrebare:

— Citi ani ai?

— 23.

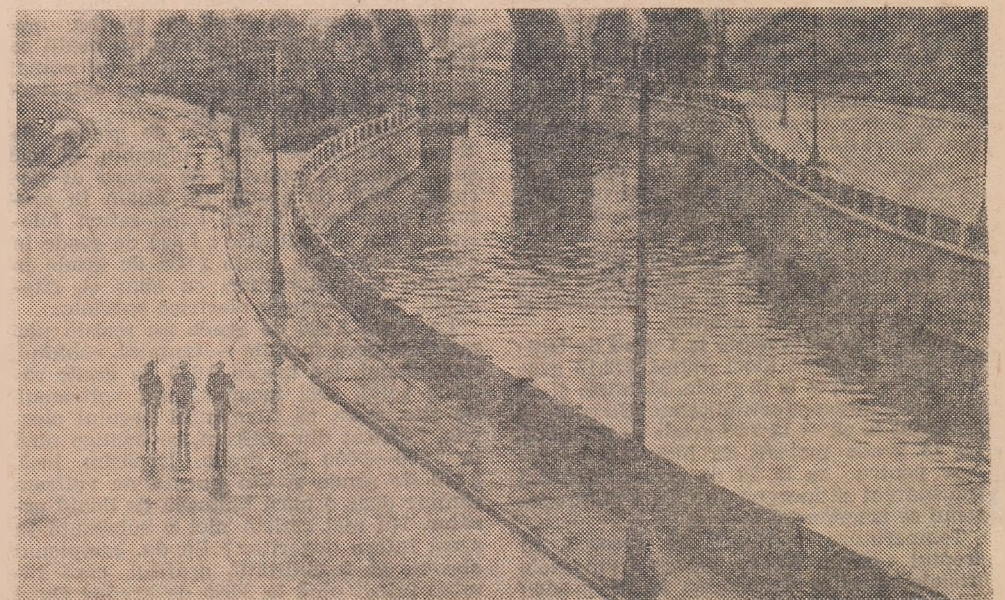
— Eu am 21. Sînt cu doi ani mai mic ca tine. Cum vrei să te povățuiesc?

Acest dialog între două generații este mult mai bogat în sensuri decît arată textul explicit. Tatăl nu-și poate povățui băiatul, fiindcă are o experiență mai mică — a murit cu doi ani înainte de a atinge vîrsta de azi a lui Serghei — și fiindcă fiecare generație își are problemele ei. Dar însuși exemplul lui suprem este o povățuie: într-un moment hotărîtor a ales drumul cel drept, chiar dacă acest drum l-a condus spre moarte.

Serghei și prietenii lui nu au de trecut prin încercările la care au fost supuși părinții lor. Dar și în viața normală, obișnuită, sînt momente cînd trebuie să treci la atac, cunoscînd bine țelul, prietenii și dușmanii, cînd trebuie să faci opțiune pentru un drum sau altul. Este tocmai concluzia la care autorii își aduc eroii, după ce îi poartă prin îndoieli, căderi și redresări, arătînd astfel strădania și capacitatea lor de a ocupa un loc demn în această lume mare și agitată, refuzul lor de a vegeta de pe o zi pe alta, de a trece prin viață fără a-și lăsa amprenta.

În cele trei roluri principale, trei actori de teatru: Valentin Popov, Nikolai Gubenko și Stanislav Liubșin debutează în film. Protagonistă este Marianna Vertinskaja.

I. Cristea

Așa începe filmul „Am 20 de ani“

arta

FIZICĂ

Ascensiune pe scara termometrului

— In care va fi vorba despre stinci albastre de oxigen și despre cel mai fierbinte lichid, despre un milion de globuri pămîntesti și despre substanță care se face nevăzută. —

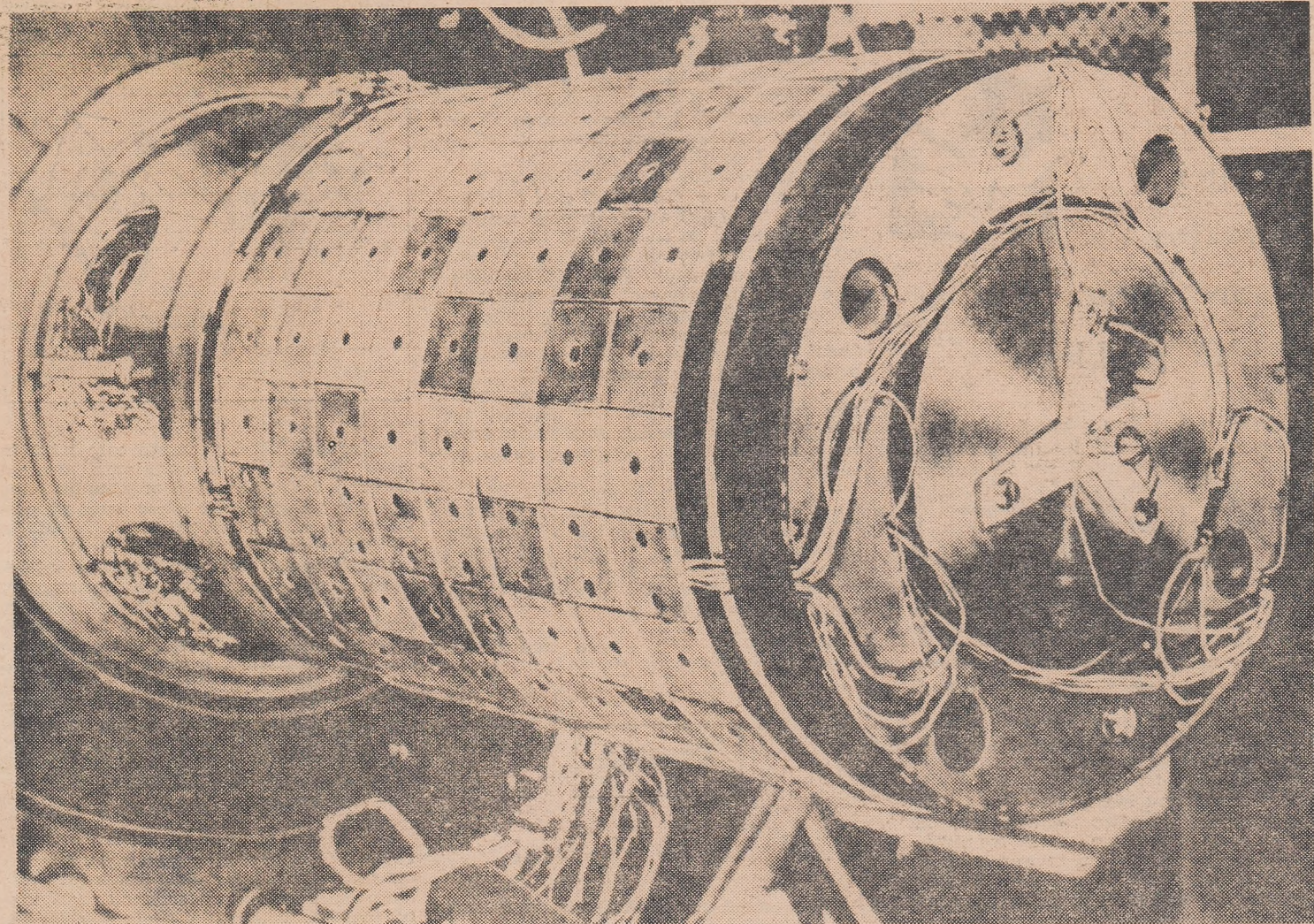
Un aparat în care substanța să poată fi încălzită pînă la temperaturile cele mai ridicate și răcită pînă la zero absolut este, deocamdată, de domeniul fanteziei. Ce s-ar întâmpla, însă, dacă un astfel de aparat

vescență. Oxigenul trece și el în stare gazoasă.

De acum înainte itinerariul nostru de-a lungul scării termometrice poate fi asemuit cu o călătorie de la cele mai inde-

siune obișnuită, grafitul, întocmai ca heliul, nu se lichează. Numai mărind presiunea putem asista la înfrîngerea grafitului: el se metamorfozează într-un lichid dens, cafeniu, cel mai fierbinte lichid din cîte se cunosc...

6 000 de grade... Temperatura suprafeței solare. În interiorul aparatului suporturile pe care erau înșirate substanțele la începutul experienței sînt goale. Toate

Temperaturile obținute de oamenii de știință în reactoare concurează cu succes pe cele naturale.

ar face parte, de pe acum, din arsenalul oamenilor de știință? Să ne închipuim, pentru răstimpul cît durează lectura acestor rînduri, că e așa și să întreprindem o miraculoasă călătorie pe scara termometrică.

...Săgeata indicatorului se apropie de zero absolut (minus 273,16 grade Celsius) și se oprește la numai o miime de grad deasupra lui (temperatură pare-se inexistentă în laboratoarele naturii; o fabrică doar savanții în aparatele lor, de data aceasta reale). Observatorul scoate din aparat o bobită de mercur și un arc de oțel. Dar la prima încercare de a-l destinde arcul se sparge de parcă ar fi din sticlă iar mercurul se dovedește tare ca piatra. Nici urmă de lichide și gaze. Toate au înghețat... Ba nu, într-o eprubetă a mai rămas o substanță lichidă. Ați ghicit: e heliul singurul gaz căruia pentru a se solidifica nu-i ajunge numai răciră, ci are nevoie și de mărirea presiunii. Cristalele de heliu... Puțini fizicieni au avut prilejul să le vadă...

Scoatem eprubeta cu heliu lichid din aparatul nostru minune și aproape numai-decît rămînem cu ea goală! Nesocotind cele mai elementare legi ale gravitației, heliul începe să urce pe pereții eprubetei și se revarsă peste marginile ei. Comportarea lui ciudată are, însă, o justificare: nu e singura substanță care la temperaturi foarte joase își modifică proprietățile. Mercurul, de exemplu, la 4,12 grade (temperatură absolută) nu mai opune rezistență curentului electric. Într-un inel confecționat din mercur în această stare curentul electric ar circula, practic, o veșnicie. S-a stabilit, de altfel, că proprietățile similare le posedă 23 de metale pure printre care aluminul și titanul, zincul și plumbul, vanadiul și uraniul.

Indicatorul saltă acum la 1 grad de temperatură absolută (deci minus 272,16 grade Celsius). Apoi la 10 grade. Metalele și-au pierdut supraconductibilitatea. Ultimul a renunțat la ea — la 7,26 grade — plumbul. La 14 grade țurțurii de hidrogen se topesc pentru că la 20 de grade lichidul transparent să înceapă să fiarbă: hidrogenul se transformă în gaz.

Temperatura continuă să crească. În dreptul cifrei 55 se topesc frumoasele cristale albastre de oxigen. 90 de grade: lichidul de culoarea cerului intră în efer-

părtate planete ale sistemului nostru solar, Pluton și Neptun, spre Soare. Pe Neptun termometrul nu arată mai mult de 80 de grade iar pe Pluton nici atât. Se prea poate că acolo există stinci albastre de oxigen și bolovani transparenți de azot... 120 grade — Saturn, 135 grade — Jupiter... Lumi moarte, înghețate... Dar ce arată aparatul nostru la această temperatură? Din punctul de vedere al compoziției chimice, atmosferă prielnică respirației... Deși o singură inspirație a acestui aer înghețat ar fi mai periculoasă decît cea mai puternică otrăvă. El nu crușă decît sporii bacteriilor și semințele anumitor plante, în sensul că ele pot fi reanimare după o expunere la temperaturi atât de joase.

Un scurt popas la 184,9 grade. E cea mai coborîtă temperatură înregistrată pe Pămînt. A fost comunicată, pentru intîia oară, de expediția științifică sovietică în Antarctica și este egală cu minus 88,3 grade Celsius. Și cu aceasta, am pătruns în sfera temperaturilor terestre. Le vom măsura, deci, de acum înainte cu obișnuitele noastre termometre Celsius.

Cît de mic e intervalul rezervat vieții active! Natura i-a fixat ca plafon maxim plus 50 de grade Celsius. În medii ce trec peste această limită pot viețui numai unele plante și alge obișnuite cu apa fierbinte a izvoarelor termale.

Mai sus, dincolo de 300 de grade... Se topesc indiul, seleniul, plumbul. Și mai sus... Atingem punctul de topire al fierului: 1535 de grade. Ne aflăm în sectorul celor mai înalte temperaturi folosite de om în industrie: 1800 de grade în cuptoare Martin, peste 2000 de grade în focarul cazanelor mari cu abur și, cîteodată, în cuptoarele electrice speciale.

La peste 2500 de grade nu rezistă nici metalele greu fuzibile — tantalul, rubidiul, molibdenul, iar înspre 3000 de grade rămîne solid, deși incandescent, volframul. Se știe, doar, că filamentul becului electric, fabricat din volfram, se încinge pînă la 2800—3000 de grade. Depășim, însă, 3370 de grade și din bucata de volfram rămîne doar o mică băltoacă de lichid arzător. Nu mai rezistă nici o substanță în acest infern dogoritor? Ba da, campionul absolut al fuzibilității, grafitul, care rămîne intact pînă la 3850 de grade! După care se evaporă brusc. În condiții de pre-

substanțele s-au prefăcut în gaze. Așa să fie oare? Îndărătul miraculosului ecran transparent care ne desparte de arșița temperaturilor solare se află gaze? Cert este că acolo nu există molecule. Mai mult, nu există nici atomi întregi, ci numai atomi cărora le-au fost smulși electronii exteriori. Ba chiar și cei din interior au învelișurile plesnite. Frînturile astea de atomi circulă de colo-colo, în

Știință

plină derută, cînd pierzînd, cînd cîștigînd electroni. Aceștia, la rîndul lor, sîrînd de pe o particulă pe alta sau pur și simplu rătăcind singuratici și ciocnindu-se cu frînturile de atomi încărcăți dau naștere la fluxuri impetuoase de cuante care produc acea insuportabilă luminescență a substanței solare. Nu, nu gazele au rămas stăpîne pe situație la aceste temperaturi, ci plasma, a patra stare a materiei.

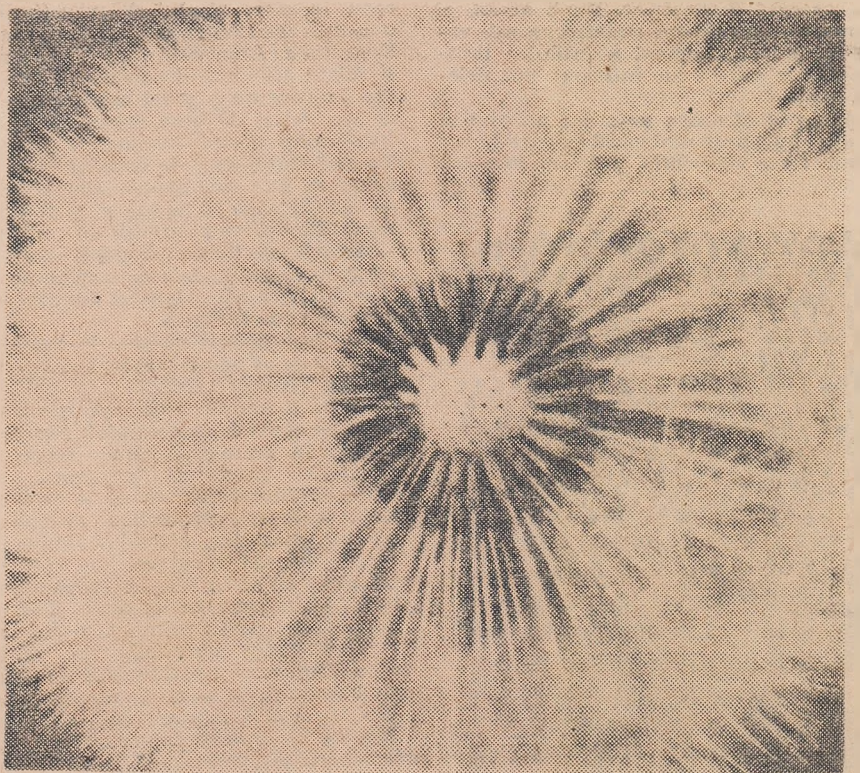
20 000... 50 000... 1 000 000 de grade. Stop! Oamenii sînt în stare să reproducă, pentru o clipă, asemenea temperaturi. Iar dacă ne mulțumim numai cu sutimi de secundă, trebuie să spunem că savanții atomiști sovietici au realizat fantastică temperatură de 40 000 000 de grade! Fantastică, pe drept cuvînt, pentru că în centrul Soarelui sînt „numai” 20 000 000 de grade.

Săgeata indicatorului continuă să se miște, trece de cifra 100 000 000, 100 000 000 000 și se oprește definitiv la 100 000 000 000 000 de grade. Scara se termină aici. Cum așa? Există o limită superioară a temperaturilor?

Încă la cîteva zeci de milioane de grade în plasma destul de densă încep reacții termonucleare. Între nucleele atomilor și particulele elementare au loc și reacții în urma cărora se naște neutrînul, cea mai uimitoare dintre particule. Ea poate străbate printr-un milion de globuri pămîntesti, așezate unul lingă altul, cu ușurință cu care o rază de soare străbate printr-o bucată de sticlă. Neutrînii duc cu ei o bună parte din energia Soarelui. Și cu cît urcăm mai sus pe scara termometrică, cu atît reacțiile sînt mai numeroase și cu atît energiile transportate de neutrîni sînt mai mari. De aici și limita superioară a temperaturilor, despre care oamenii de știință au aflat relativ recent.

Și cînd, ajunși aici, aruncăm o ultimă privire în interiorul aparatului, constatăm că e cu desăvîrșire gol. Materia expusă temperaturilor care determină exodul masiv al neutrînului a fost captată de aceștia și împrăștiată în Univers...

FOTOGHICITOARE

Ce reprezintă această fotografie? (Citiți răspunsul în pag. 12-a)

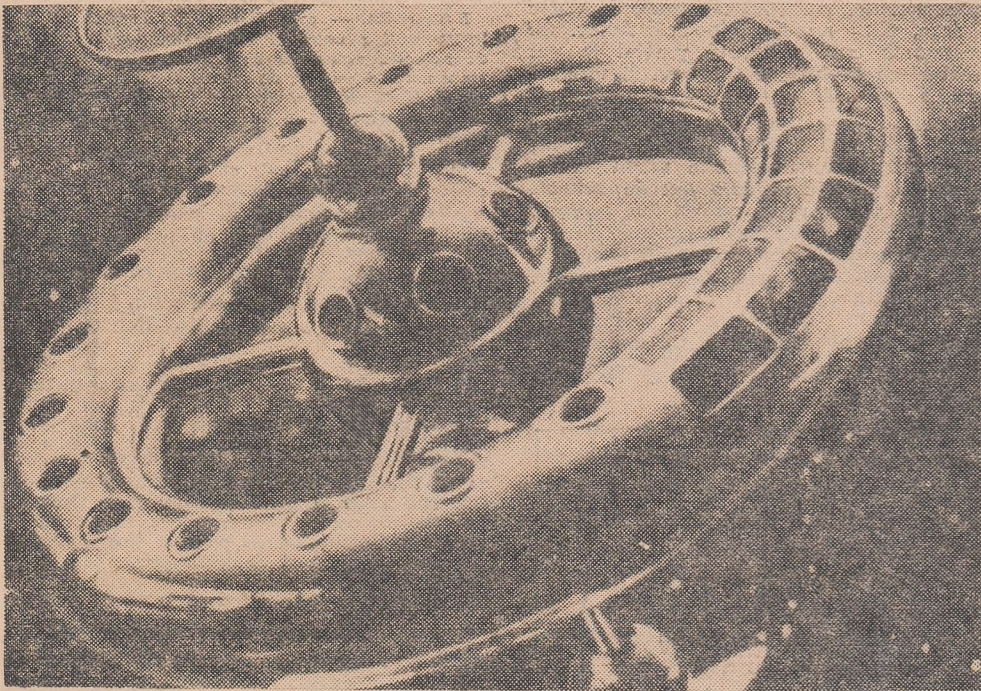

DIN ISTORIA
INVENȚIILOR

Se-nvîrtește roata

Omul modern nu poate trăi fără mecanismul cu roți al ceasornicului, fără cadrul telefonului, fără bicicletă, automobil, tren și avion, fără mii de roți din industrie. Un calcul aproximativ ne arată însă că omenirea s-a descurcat 993 000 de ani fără roată...

Nu știm când și unde a trăit inventatorul roții, cum îl chema și ce limbă vorbea. Un singur lucru se poate spune cu siguranță despre el: că era sătul până peste cap de buștenii pe care atit el, cit și contemporanii săi își transportau cele mai

...și — poate — utilizarea ei în 1969 (proiect de stație cosmică)

variate încărcături. În Egiptul antic se folosea încă acest mijloc pentru a aduce blocurile de piatră pe șantierele piramidelor.

Data celei mai geniale descoperiri din domeniul transporturilor se pierde în întunericul neoliticului sau chiar al mezoliticului. În orice caz, la hotarul dintre al patrulea și al cincilea mileniu î.e.n., existau care cu roți, trase de animale, pe teritoriul actualului Irak. Sumerienii, cei mai vechi locuitori ai Mesopotamiei, cunoșteau nu numai scrierea cuneiformă, agricultura și pictura murală, ci și căruțele cu patru roți. Până și în Europa centrală, care, după cum se știe, era pe atunci cu două mii de ani în urma Orientului apropiat, nu se mai mergea numai pe jos la sfârșitul epocii de piatră. Faptul este dovedit de o roată de car plină, fără spițe, găsită într-o așezare lacustră din Elveția. În acea epocă, locuitorii din Asia Mică se aflau însă în epoca de bronz și foloseau roata cu spițe.

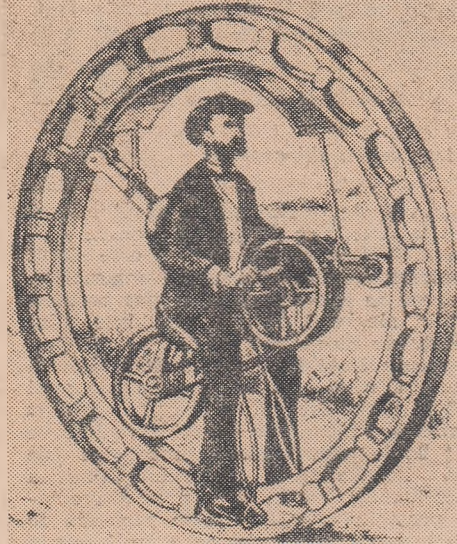
Mii de ani mai târziu, după ce oamenii se dezobisnuiseră să-și tragă singuri vehiculele, un misionar, forțat de împrejurări, a avut ideea de a-i pune din nou „la ham”. Deoarece medicul recomandase soției sale bolnave „plimbări liniștite la aer”, Jonathan Goble a construit, împreună cu un tâmplar din Yokohama, prima rieșă. În 1847 noul vehicul a fost introdus în China de către un negustor francez, fapt pentru care denumirea lui chinezească — adop-

tată de toată lumea — înseamnă de fapt „căruță străină”.

Leonardo da Vinci și mulți alții mai puțin celebri și-au bătut mult capul cu un vehicul autotracat. Nedispunând însă pentru acționare decât de forța musculară umană, toate încercările lor au dat greș. Se pare că rușii și chinezii ar fi fost primii care ar fi construit bărci cu pinze pe roți. O asemenea barcă a fost lansată în 1599 pe coasta Olandei; ea transporta 29 de persoane cu respectabila viteză de 30 kilometri pe oră dar avea marele dezavantaj că se oprea în momentul în care cădea vântul.

O dată pornită, roata s-a rostogolit fără întrerupere prin istoria tehnicii. Desigur că vitezele și utilizările ei s-au mai modificat între timp. Ea a ajuns însă indispensabilă, căci nici cel mai rapid avion supersonic nu se poate descurca fără roți. Și ce ne prezintă proiectanții în chip de viitoare stații cosmice? Tot niște roți!

Rolul acestui element de mașini — cum îl definește dicționarul — este atit de

Roata în 1869...

mare, încît fie ca atare, fie ca simbol al mișcării a dat naștere la o mulțime de expresii sugestive: dai cu plăcere roată printr-o întreprindere pe care ai pus-o pe roate și ești cu atit mai mulțumit dacă constăți că totul continuă să meargă ca pe roate. Nu e bine să pui cuiva bețe în roate, căci se poate întoarce roata și atunci

ARHEOLOGIE

Astronomii
paleoliticului

Cînd și-au format oamenii primele noțiuni despre Univers? În paleoliticul superior, adică în urmă cu 10—40 milenii, răspund specialiștii. Într-adevăr, vestigiile artistice ale epocii par să confirme această afirmație, în primul rînd ornamentele care înfrumusețează diferitele obiecte din os sau corn descoperite în apropiere de Irkutsk și la Mesin pe Desna.

Profesorul A. Okladnikov, care s-a preocupat îndeaproape de aceste podoabe geometrice, pline de originalitate, a ajuns la concluzia că ele ar fi fost inspirate de noțiunile cosmogonice ale oamenilor pre-

istorici, de mitologia lor care concepea Universul ca un tot. De altfel, la concluzii asemănătoare se pare că au ajuns și cercetătorul belgian Karl Heintze — care socotește că ornamentul descoperit lângă Irkutsk ar fi fost legat de observarea și venerarea Lunii — savantul american A. Marshak — care interpretează striatiile de pe osul unui mamut descoperit în Ucraina ca fiind fazele Lunii —, sau arheologul francez Franck-Bourdier care susține că pe pereții grotelor lor, oamenii din epoca glaciară ar fi reprezentat constelații întregi sub formă de semne convenționale, însoțite de chipuri de animale, al căror sens continuă să rămînă enigmatic. Ei nu realizau aceste semne numai din înclinații pur artistice, ci și din nevoi mai apropiate de viață. Așa ar fi stabilirea anotimpurilor celor mai potrivite pentru vînaarea diferitelor vîcuitoare, ca mamuții, renii, caii și bizonii care migrau la intervale regulate.

PSIHOLOGIE

Autosugestia
la îndemîna oricui?

Oricine știe că starea fizică a organismului poate fi condiționată în bine de anumite antrenamente speciale. E posibil, însă, ca și funcțiunile psihice să fie influențate? Se pare că oamenii de știință, printre care și cei sovietici, sînt de părere că da. Printre exercițiile recomandate, autosugestia, cu alte cuvinte acțiunea psihică a omului asupra lui însuși, ocupă un loc de frunte.

Prin folosirea autosugestiei, se afirmă, pot fi obținute multe din rezultatele dorite, ca de pildă învingerea fricii, a insomniei, sporirea capacității de muncă, concentrarea forțelor în scopul atingerii unui țel, etc. etc. Unul din procedeele de autosugestionare este și cel denumit „antrenamentul autogen”.

Cum e și firesc, în aplicarea lui nu există o schemă uniformă de exerciții, fiecare caz necesitînd un ansamblu de procedee particulare. Mecanismul antrenamentului are la bază un fenomen bine cunoscut, și anume însușirea pe care o are cuvîntul de a influența asupra stării psihice și fizice a omului. Astfel, un cuvînt aspru face ca inima să bată mai tare, modificînd ritmul respirator și, invers, folosirea unui cuvînt blind restabilește echilibrul.

Există — ne informează A. Alexeev, specialist sovietic în acest domeniu — mai multe variante de antrenament autogen. Cel practicat, însă, în instituțiile specializate în acest tratament constă în următoarele: „pacientului” i se cere să se întindă sau să ia loc și să-și destindă musculatura la maximum, extremitățile drepte și stîngi ale corpului neavînd voie să vie în contact. Dacă persoana stă pe scaun, miinile trebuie să și le țină pe genunchi, iar capul lăsat pe piept sau sprijinit de spătar. Cu ochii închiși, trebuie să repete în gînd de cinci sau șase ori, lent, următoarea frază: „Sînt perfect calm”. Așa începe exercițiul și, cu timpul, scopul este atins.

De multă atenție din partea „pacientului” trebuie să se bucure primul exercițiu. Pronunțînd mintal, de cinci-șase ori în decursul unui minut, fraza: „Mîna mea dreaptă este grea” el strînge apoi pumnul, face trei flexiuni ale antebrațului pe braț, inspiră și expiră profund și, în final, deschide ochii. Exercițiul se execută timp de două săptămîni, de trei ori pe zi, dimineața la sculare, după masă și înainte de culcare cînd mișcările brațului trebuie să suprimate. În același timp durata lui trebuie prelungită, progresiv, pînă la 3—4 minute. La sfîrșitul intervalului, experimentatorul e convins că brațul lui e mai greu. Rostul exercițiului e că „pacientul” începe să creadă în eficacitatea metodei.

Următoarele două exerciții se succed cu formulele: „Miinile îmi sînt grele” și „Miinile și picioarele îmi sînt grele”, însoțite de flexiunile respective și de inspirații și expirații, cu deschiderea ochilor. Al patrulea exercițiu are la bază formula: „Miinile îmi sînt grele și calde”, al cincilea „Inima îmi bate normal” și, în fine, al șaselea are formula „Respirația îmi este adîncă, regulată”. Se atrage atenția că pronunțarea mintală a formulilor trebuie făcută fără schimbarea ordinii cuvintelor, iar în ultima etapă antrenamentul trebuie să dureze între 15—25 minute.

Ameliorarea deficientelor sau a stării de boală de care „pacientul” dorește să scape poate fi observată, după cit se pare, încă din cea de-a patra etapă a exercițiilor. Formulele pot fi schimbate de la caz la caz, în funcție de „pacient” iar uneori, în anumite împrejurări folosite alte 10—12 formule speciale, „pregătitoare”, înainte de a se trece la tratamentul propriu-zis. Dar chiar și în aceste cazuri, după cîteva luni, uneori cîteva ani, rezultatele obținute sînt bune.

Din momentul în care antrenamentul autogen a devenit obișnuit, el constituie un adevărat reglementator al stării neuro-psihice. Antrenamentul zilnic poate înlătura

stările bolnăvicioase, poate face din timizi îndrăzneți și din fricoși oameni curajoși, educă atenția și-i transformă pe ursuzi în oameni veseli, ba chiar, folosind formula „fumatul mi-e complet indiferent” și procedînd ca mai sus, te poți lăsa de tutun! Metoda antrenamentului autogen, asigurat A. Alexeev, mai are și alte avantaje. Ea îi poate ajuta pe sportivi să-și mobilizeze toate forțele în vederea competițiilor, pe actori să biruie tracurile și, în general, poate fi de folos oricărei persoane care dorește să fie stăpînă pe ea însăși. Cu o condiție însă: înainte de a o aplica să consulte medicul.

Al. Brătescu

SEISMOLOGIE

Antarctica —
cea fără cutremure

În general știința încearcă să explice prezența anumitor fenomene, mecanismul lor de producere, efectele pe care le au asupra mediului înconjurător etc. Dar și absența unor fenomene obișnuite intrigă și trezește, prin urmare, interesul cercetătorilor. Este ceea ce s-a întîmplat pe Antarctica unde nu a fost înregistrat nici un cutremur.

Ipotezele nu se lasă așteptate; pînă acum dispunem de patru.

Unul din specialiștii socotește că acest continent constituie realmente o zonă „aseismică”. După părerea lui cutremurele ar fi declanșate de gazele eliberate de materia organică în descompunere, care sînt transportate apoi de apele de infiltrație și încălzite treptat pe măsură ce avansează în adîncime. Lipsa vieții la suprafața Antarcticii ar face deci imposibilă nașterea cutremurelor. Ipoteză foarte puțin probabilă pentru ceilalți oameni de știință care nu prea sînt înclinați să creadă că seismele s-ar datorita materiilor organice din scoarța Pămîntului.

Celelalte trei ipoteze se sprijină pe cu totul alte baze. În zona Antarcticii scoarța se cutremură ca în oricare altă parte a globului, dar mișcările ei nu pot fi înregistrate la suprafața calotei de gheață. După una din ipoteze, straturile inferioare de gheață este topit (temperatura crescînd datorită presiunii exercitate de straturile superioare) și constituie un fel de „ecran de apă”, care împiedică undele produse de mișcările tectonice să se propage în sus și să ajungă la suprafață. Se poate însă admite că de la un capăt la altul al continentului ar exista în permanență un strat de apă destul de gros? se întrebă V.M. Burmistenko de la Academia de Științe din Kiev.

O altă ipoteză, emisă de V.A. Magnitski de la Academia de Științe a U.R.S.S., susține că gheața răcește straturile subiacente ale scoarței, ceea ce le împiedică să se cutremure.

În fine, ultima ipoteză este susținută chiar de V.M. Burmistenko: în anumite condiții de presiune, gheața din profunzime s-ar găsi în stare plastică. Acest strat inferior plastic ar amortiza considerabil undele seismice sau le-ar devia în așa fel încît ele să nu se mai poată propaga pe verticală.

TEMĂ DE SEZON

Cura de fructe, toamna

Cura de fructe se poate face în tot timpul anului, dar toamna este anotimpul care oferă din plin această posibilitate. Pentru o cură de fructe nu trebuie să suspendăm celelalte alimente, decât în circumstanțe excepționale — și numai pentru câteva zile — deoarece fructele singure nu asigură un aport suficient de substanțe nutritive.

Este bine totuși, ca în timpul curei de fructe, celelalte substanțe alimentare și în special grăsimile și glucidele să fie restrinse. Prin limitarea grăsimilor, efectul curei de fructe este mai bun, iar glucidele (zaharurile) vor fi diminuate din alimentație, deoarece fructele conțin în mare măsură hidrocarbone (glucoză, fructoză, zaharoză etc.).

Înainte de începerea curei de fructe este bine să ne asigurăm că nu există o contraindicație pentru acest regim. Astfel, se va ține seama că excesul de fructe este contraindicat în afecțiuni gastrointestinale (gastrite hiperacide, ulcer, colite de fermentație etc), diabet și cardiopatii decompensate.

În rest, cura de fructe este indicată tuturor celor sănătoși și chiar anumitor categorii de bolnavi. Regimul de fructe nu numai că activează ca orice cură alcalină, adică „spală” rinichiul și singele, dar este și laxativ, diuretic și antitoxic. Regimul de fructe este depurativ prin excelență. După dieta hidrică este regimul care conține cele mai puține cioruri și substanțe azotoase. Acest regim convine bolnavilor constipați, artrici, pletoricilor care au și hipertensiune, obezilor, precum și celor cu insuficiență hepatică. Prin aportul energetic și vitaminic cura de fructe este de asemenea un tonifiant pentru cei astenici, hipotrofici sau convalescenți.

Cu un regim de 300—700 grame de fructe zilnic putem obține rezultatul dorit și în general nu este nevoie să depășim această limită. În plus mai poate fi consumat pepene (nu mai mult de 1—2 felii), cel galben având o acțiune extrem de utilă asupra ficatului.

Cum se consumă fructele? Bineînțeles proaspete, în felul acesta ele conservându-și toate vitaminele și substanțele nutritive. Administrate dimineața pe nemăncate sau în mici porții între mese, fructele au o acțiune laxativă netă apreciată de cei constipați. La obezi, cura de fructe le permite să diminueze cantitatea de alimente, să mănince mai puțin și să ajungă astfel la o scădere din greutate.

Cura de fructe este bine să se facă numai cu fructele apoase și zaharate, cu struguri, piersici, prune, pere, mere, fragi, smeură, afine, portocale etc. Celelalte fructe: nucile, alunele, adică cele oleaginoase, precum și cele făinoase, deși au o valoare nutritivă superioară nu sînt de recomandate pentru că sînt de o digestibilitate mediodică. Nu se va face mai mult de 3—4 zile consecutiv sau o zi-două, pe săptămână, cura de fructe exclusivă. În acest regim, fructele se vor consuma din 3 în 3 ore în anume cantitate, totalizînd maximum 3 kg.

După acțiunea lor specifică, fructele au următoarele indicații pe grupe de afecțiuni.

Cura de struguri în artrism, afecțiuni hepatice, colita de putrefacție, boli de inimă compensate, constipație, hemoroizi, astenie, rachitism. Doza zilnică, progresiv de la 500 de grame la 3 kg.

Cura de fructe este preconizată la gutuși, reumatici, bolnavii hepatici, litiaza urică. Cura se prescrie în doze de 300—500 grame de fructe pe zi.

Mai sînt recomandate cura de prune în constipație, cura de pepene galben în hepatite cronice, cura de pere în boli renale etc.

Dr. Emelian Romanov

LA INTREBĂRILE CITITORILOR

Tomografia

Atunci cînd radiosopia sau radiografia obișnuită nu pot preciza dacă la o anumită adîncime în plămîni există ori nu o caveră sau o altă leziune, se recurge la o altă metodă. Această metodă numită tomografie, stratiografie sau planigrafie permite executarea radiografiei unui singur plan din plămîni, și anume acolo unde imaginea radiologică obișnuită dezvăluie o formațiune suspectă, dar insuficient de clară pentru a o putea diagnostica.

Principiul aparatului care execută tomografiile este foarte simplu. În jurul regiunii cercetate și care rămîne mereu fixă,

Tomografia e citită și înainte de intervenții chirurgicale

se mișcă automat, în sens invers unul față de altul, tubul și filmul radiologic legate printr-un ax. În cursul mișcării aparatului, razele vor trece continuu prin planul care interesează, în timp ce celelalte straturi ale regiunii nu sînt străbătute de raze decât pe rînd, în diferitele poziții ale tubului. În felul acesta, pe filmul radiologic va apărea bine expusă imaginea planului care ne interesează, pe cînd celelalte straturi nu vor apărea decât în mod șters, suprapuse peste imaginea principală (expuneri insuficiente).

Fără să aibă deci contrastul și precizia radiografiei, imaginea tomografică scoate mai bine în evidență acele leziuni situate în profunzimea țesutului pulmonar, cărora radiografia obișnuită nu le poate da o imagine suficient de clară.

Dr. E. V.

SFATURI PENTRU PĂRINȚI

„Convalescența este o stare de boală?”

Așa ne scria deunăzi un părinte supărat pe medicul școlii pentru că-i interzisese fiului său să frecventeze cursurile două săptămîni după ce acesta se vindecase de scarlatină. „Kolea al meu se simte acum bine, nu se mai cojește, nu mai are febră, mănîncă cît zece, într-un cuvînt este sănătos. Și totuși, medicul nu-i dă încă voie să meargă la școală. Din alți exces de zel, Kolea rămîne în urmă cu explicațiile profesorilor și riscă să piardă anul!”

Trebuie să spunem, de la bun început, că graba corespondentului nostru, și — din păcate — a multor părinți, de a scurta perioada de convalescență a micilor bolnavi de boli infecțioase, ignorînd astfel recomandările medicului, pune nu rareori în pericol sănătatea și chiar viața copiilor.

Este bine să știm că din punct de vedere medical, orice boală infecțioasă parcurge mai multe perioade. Prima perioadă, cunoscută sub numele de *infecție* constă în pătrunderea microorganismelor patogene (microbi sau virusuri) în țesuturi și în începutul înmulțirii lor. De multe ori, infecția coincide cu începutul celei de-a doua perioadă a bolii microbiene, și anume cu *incubația*. Această „fază mută” a bolii este considerată, în general, ca perioadă de timp în care germenii bolii se înmulțesc și se răspîndesc în organism, pînă ce sînt suficienți numeric ca să declanșeze apariția primelor semne. Urmează *începutul* bolii care poate fi *brusc*, cu simptome generale alarmante, uneori chiar dramatice, sau *dimpotrivă, treptat* (ca de pildă în tusea convulsivă, febra tifoidă, hepatita epidemică etc.). Boala trece apoi în *perioada de stare*, cînd își fac apariția semnele specifice ale bolii și cînd se ivește pericolul *complicațiilor*, adică al unor infecții secundare, cauzate de alți agenți patogeni. În fine, cînd organismul învinge atacul microbilor, are loc *vindecarea* și se intră în perioada de convalescență.

Dar chiar dacă vindecarea este completă, fără nici un fel de complicații sau urmări (*sechele*), organismul în perioada de convalescență este altul decât înainte de boală. Pe de altă parte, dacă unele boli infecțioase lasă o imunitate absolută sau cel puțin durabilă, altele în schimb lasă o imunitate slabă și de scurtă durată (gripa). Unele boli nu lasă nici o imunitate, dimpotrivă o predispoziție (ca erizipelul, pneumonia) sau o modificare a reactivității organismului față de microbul respectiv, cunoscută sub numele de *alergie*.

Perioada de convalescență rămîne deci o perioadă extrem de gîngășă pentru evoluția bolii, intrucît organismul este slăbit și neimunizat încă împotriva microbilor. De aceea în convalescență se pot produce reveniri ale bolii, cu reluarea întregului cortegiu de simptome, denumite *recăderi* sau *reșute*. Dată fiind starea de rezistență scăzută a organismului cu care bolnavul intră în convalescență, el are predispoziția la infecții secundare, de obicei mai grave decât boala principală. Nu rare sînt de pildă imbolnăvirile rinichilor (nefrita scarlatinoasă), ca urmare a unei scarlatine prost îngrijite tocmai în perioada de convalescență. Iată de ce convalescența bolilor infecțioase trebuie privită cu multă grijă atît de medic cît și de persoanele inconjurătoare.

De bună seamă că micuțul convalescent trebuie să mănînce bine, dar nu „cît zece” și nu *orice* fel de mîncare. În general, în convalescența bolilor infecțioase, regimul alimentar trebuie să fie lacto-făinos-zaharat-vegetarian, bogat în fructe și legume, cu grăsimi sub formă de unt și smîntînă proaspete. Este bine să se reducă pentru cîtva timp consumul de carne și sare, care nu fac bine rinichilor. Se recomandă apoi repausul parțial la pat sau odihna prelungită, precum și vitaminizarea intensă.

Numai după ce medicul specialist, cercetînd cele mai recente examene de laborator (analiza singelui, a urinii etc.), va hotărî că elevul este apt de muncă, el își va putea relua activitatea școlară. Dragi părinți, priviți deci convalescența copilului ca ultima perioadă a bolii sale și păziți-i sănătatea, încă atît de șubredă, ca ochii din cap!

Dr. Maksim Frolov

Candidat în științe medicale

— O idee grozavă, doctore, pentru apendicel meu nesfîrșit de lung

NOUTĂȚI

Chimia în ajutorul memoriei

A fost descoperită o nouă substanță chimică din „familia” piridoxinei care are proprietatea de a tonifica celula nervoasă, avînd o acțiune specială asupra centrului memoriei.

Experiențele efectuate au demonstrat atît întărirea funcției de înregistrare cît și a celei de reproducere. Rezultatele sînt net superioare tuturor substanțelor cunoscute pînă în prezent.

Poșta medicului

IONESCU MIRELA — Tulcea: Vă mulțumim pentru aprecieri. Pentru creșterea sprincenelor vă recomandăm următoarea soluție: Rp. Ulei de ricin 30 cm³; Estrolent 1 fiolă (25 mg) + Alcool 95° 60 cm³; Esteri de vitamina F 10 g + Parfium g. s.

POENARU RAUL — Vulcănița: Tratatamentul paraziților intestinali cere multă atenție și perseverență. În primul rînd este necesar ca tratamentul să fie aplicat tuturor membrilor familiei, chiar dacă examenele sînt negative, ceea ce dv. nu ați făcut. Ascarizii și Oxiurii se pot trata cu același preparat: Nematicton 6 comprimate pe zi, repartizate în trei prize timp de 7 zile, înainte de mese. Pauză 10 zile. Se repetă alte 7 zile. La copii, doza corespunzătoare vârstei. Igiena corporală și celelalte măsuri prevăzute în instrucțiunile preparatului sînt absolut obligatorii. Faceți înainte de tratament un examen de urină.

LAURA — Cluj: Singurele metode de depilare practicabile sînt cele despre care am scris în nr. 37, 1965 în răspunsul tov. Sonia Popescu — Tecuci.

NEAGU ECATERINA — București: Față de multitudinea suferințelor pe care le acuzați considerăm că singura soluție este o internare în spital pentru precizare de diagnostic și tratament.

CÎRLAN VIOREL — Iași; COTOVANU D. MIHAI, com. Coțușca (Săveni); CODESCU VIORICA — București; KIRIACOVȘCHI ANDREI — Brăila; PINZARU GH. VASILE com. Hîneștii (Dorohoi); STAN ALEXANDRU — Lugoj; CARAS CONSTANTIN — București; MIHAI A. GHEORGHE — București; I. ESTEIN — Iași; ANTON POPESCU — com. Făurei (Lehliu); TRANDAFIR NICOLAE — Satu-Nou (Istria) — V-am răspuns prin poștă.

A.D. — com. Făurei: 1) În formele severe de hepatită melionina este contraindicată. 2) Vă recomandăm „Neuropatologia” de S. S. Leapidevski, volum recent apărut în traducere românească.

B.E. — Brașov: 1) Căsătoria nu numai că este indicată, ci și imperios necesară. Ea va remedia multe neplăceri actuale. 2) Vă recomandăm un tratament tonifiant: stricnina 10 fiole de 2 mg lunar, alte 10 zile vitamina B₁ fortissimum, tranchilizante (meprobramat 2 cpr. pe zi) și multă voîntă și perseverență.

ILIESCU DAN — Călărași: Dacă tatăl dv. este puțin întins se poate îndepărta chirurgical și eventual înlocui cu o autoplastie. Dacă e întins, se fac scarificații pe pielea tatuată după care se aplică o pudră fină de permanganat de potasiu, pansament care nu se schimbă. Se face o crustă care cade după 10-15 zile și, o dată cu ea, cad și particulele colorate.

EVIȘOARA — com. Deta: În ticuri se aplică tratamentul general al nevrozelor. Se recomandă exerciții voluntare de dominare a mișcărilor respective, dominare de durată din ce în ce mai lungă (dacă fractele dv. e destul de mare). Se poate folosi sugestia verbală sprijinită de fatu-dizări.

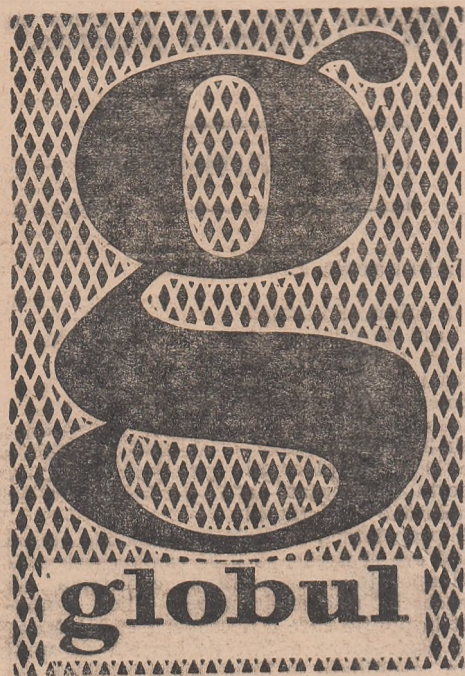
SILVIANA—București: 1) Nu ne putem da seama care este forma de *thc vertebral* pe care o aveți. În principiu, în afară de formele active cu localizări importante se permit unele mișcări și chiar exerciții fizice ale segmentelor sănătoase cu condiția ca regiunea bolnavă să rămînă într-un repaus cît mai complet. 2) Tratatamentul care vi se aplică este cel mai bun și, desigur, va duce la o vindecare totală. Vă urăm succes.

IONESCU SANDA — com. Tomșani: 1) *Untura de porc* se folosește din cele mai vechi timpuri pentru prepararea produselor cosmetice. Untura de porc este bine resorbită de piele, are însă dezavantajul că rîncește repede din cauza acizilor grași nesaturați pe care îi conține, devenind acidă și iritantă pentru piele. Pentru înlăturarea acestui inconvenient se folosește după formula Rp. Untura de porc 99 g + Acid benzoic 1 g, în care se încorporează lanolină, suc de castraveți etc. 2) Citiți articolul „Vitaminele în cosmetică” din nr. 36/1965.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au, însă, prioritate asupra celor prin poștă.

AFGANISTAN

În inima Asiei

În Afganistan își dau întâlnire cele mai mari lanțuri muntoase din Asia: Himalaia, Karakorum, Kunlun, Pamir, Hinducș. Lanțurile se succed unul după altul, părinți că n-au nici început nici sfârșit. Cel mai important, însă, din acest haos de piatră al creației este Hinducș, coloana vertebrală a țării munților. Se întinde de la nord-est spre sud-vest pe o distanță de aproape o mie de kilometri și împarte țara în două. Dacă timp de milenii munții au făcut din Afganistan o cetate inaccesibilă dușmanilor, nu e mai puțin adevărat că tot ei au divizat țara, au împiedicat unificarea și dezvoltarea ei, transformând unele regiuni în ținuturi complet izolate. Abia în ultimul timp omul a biruit imensele bariere de piatră.

Anul trecut s-a inaugurat circulația peste defileul Salang. În felul acesta Hinducșul a încetat să mai fie o barieră între nord și sud. A intrat în funcțiune magistrala Kuska-Herat-Kandahar cu o lungime de 680 de kilometri, construită cu sprijinul tehnic al Uniunii Sovietice.

Călătoria pe această autostradă începe de la Kabul. Așezat la 1800 de metri altitudine și împrejmuț de un inel muntos, orașul nu este numai centrul administrativ al țării, ci și un nod de comunicații care leagă între ele diferitele provincii. În Afganistan nu există căi ferate, de aceea cel mai rapid și comod mijloc de transport este automobilul. Vechiul oraș, pitulat la poalele muntelui Șerdarvaz, cu nelipsitul bazar oriental, cu străduțe înguste și întortocheate și cu case înghesuite unele înaltele trece tot mai mult pe planul al doilea, cedind locul noilor cartiere cu străzi largi și clădiri moderne.

De la Kabul la Kandahar sunt 500 de kilometri, distanță care se parcurge în circa 9 ore. Kandahar este al doilea oraș ca importanță și număr de locuitori din Afganistan. El a fost capitala țării în perioada de înflorire a statului condus de șahul Ahmed Durrani (sec. al XVIII-lea). Cupola aurită a mausoleului în care odihnesc rămășițele pămîntești ale șahului atrage de la mare depărtare luarea aminte a drumeților.

În preajma orașului, important centru comercial din sudul țării, se află un mare număr de monumente istorice, mărturie a furtunoasei istorii a Afganistanului. Pe drumul care duce spre Ghirshk, insoțitorul arată întotdeauna turiștilor „Cehel Zina” — cele patruzeci de trepte. O scară abruptă, săpată în stîncă, conduce spre o mică nișă cunoscută sub denumirea de „Tronul lui Babur”, întemeietorul imperiului „Marilor mogoli”. În 1525, Babur a trecut hotarul Indiei și a pus stăpînire pe o mare porțiune din teritoriul nordic al acestei țări. Talentatul conducător de oști a lăsat posterității un volum de versuri și o descriere a campaniilor sale în India.

La un moment dat șoseaua se smulge din stîrsoarea munților. Mercurul din termometre trece de 40 de grade la umbră. Intrăm în sinistrul „Deșert al morții”, pe care pînă acum cîțiva ani nimeni nu cutiza să-l străbată fără o mare rezervă de apă. Cine nu ținea seamă de această lege necrutătoare își afla inevitabil sfîrșitul în mijlocul pustului. După amiază, cînd aerul se încinge la maximum, în „Deșert al morții” apar miraje. În depărtare se ivesc care făgăduiesc umbră și răcoare. Dacă te apropii de ele, ademenitoarele peisaje dispar.

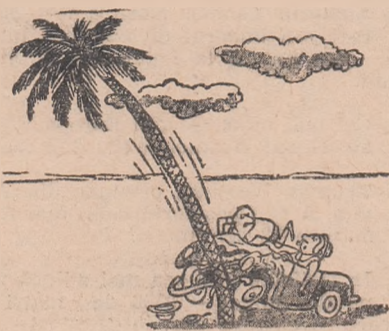
La un moment dat mașina începe să urce. Se înalță pe o răcoare plăcută. Delicatul Chereș este la 1800 de metri altitudine. Așele. Din păcate, însă, foarte curînzărul începe să coboare spre plaurFerah, pîrjolit și el de razele fierbinți soarelui. Jur împrejur peisaje cunoscute, munți golași și pietre crăpate de

arșită. Dar ce să fie asta? Din nou un miraj? În fața noastră se întinde un oraș deosebit de localitățile prin care am trecut pînă acum. Insoțitorii noștri surid. Ne apropiem de Ferah-Rud.

Pînă acum cinci ani, locul unde se înalță astăzi orașul era un pustiu învăluit într-o arșită insuportabilă și bîntuit de vînturi care ridicau pînă la cer nori de nisip încins. De atunci, însă, la Ferah-Rud, localitate care nu figurează încă pe harta Afganistanului, a fost construit un complex de clădiri frumoase, moderne. Printre ele se numără un hotel impunător, un bazin în care te poți răcori după un drum lung și obositor, diverse instituții. Curînd va fi terminată construcția unui mare atelier tehnic pentru repararea automobilelor care circulă pe traseul respectiv.

Astăzi, pămîntul din preajma orașului este pustiu, sterp. Pînă în secolul al XIII-lea, însă, aici era o regiune înfloritoare cu un întins sistem de irigații. Dar invazia hoardelor lui Ginghis-han, care au distrus canalele de irigații, barajele și lacurile de acumulare, l-au transformat în pustiu. Guvernul afgan proiectează construirea de noi canale și baraje, spre a putea alimenta cu apă pămîntul însetat și a-i reda vechea fertilitate.

După Ferah-Rud traversăm platoul Șindan și ne apropiem de Herat, socotit în secolele trecute de conducătorii de oști drept cea mai importantă așezare militară din Asia Centrală. Situat pe malul drept al râului Herirud, Heratul, unul din cele mai vechi orașe afgane, este înecat în verdeața parcurilor. Numeroase monumente istorice stau mărturie glorioșului trecut. În cen-

— Credeam că-i un miraj!

trul orașului vechi se află moscheea „Djuma Masdjid”, una din cele mai frumoase clădiri medievale. În interior zidurile sînt captușite cu plăci emailate, multicolore, acoperite cu scriere arabă.

În partea de nord a orașului se află mormîntul lui Hogeia Abdullah-Ansari, vestit teolog musulman. Mormîntul — o uriașă construcție triunghiulară, împodobită cu un arc înalt — se zărește de la mare distanță. Printre monumentele istorice din Herat un loc important îl ocupă ruinele universității musulmane medievale „Musalla”. Și astăzi construcția frapează prin măreția ei. Principalele trei clădiri ale universității au o lungime de peste 500 de metri, iar minaretele 46 de metri înălțime.

Heratul, însă, nu e interesant numai prin monumentele sale arhitectonice. Astăzi, în străvechiul oraș a început să se facă simțit ritmul trepidant al vieții noi. ...Orașul Jalalabad se află într-o altă regiune a Afganistanului, la 160 de kilometri sud-est de Kabul. Drumul spre Jalalabad, porțiune din șoseaua care leagă Afganistanul de Pakistan, serpuiește printre pitorești defileuri, dispărînd în tunele sau rostogolindu-se spre malurile râului Kabul, ale cărui ape vijelioase își croiesc drum printre stînci și trecători. Valea Jalalabad se întinde de la vest către est pe zeci de kilometri lungime, atingînd în lățime 15-20 de kilometri.

Împrejmuț de înalte lanțuri muntoase și beneficiînd de multă căldură și lumină, valea Jalalabad este o regiune prielnică cultivării plantelor tropicale, orezului și grîului. Iarna, cînd în munți viscolește și pe străzile Kabulului bate un vînt de gheață, la Jalalabad înfloresc trandafirii și inmuguresc copacii.

A. Petrov
A. Stupak

CUBA

Muzeul Hemingway

Se știe că marele scriitor american Ernest Hemingway a fost îndrăgostit de peisajul Cuba. În ultimii ani ai vieții el a trăit în Havana. După moartea scriitorului preajma cap. lei cubane, a fost transformată în muzeu. Azi vizitat cu respect de admiratorii vestitului romancier.

Prin ferestrele casei se văd parcuri în terase, cu copaci înfloriți, iar în depărtare se zărește Havana Veche, golful și portul. Cu mașina se poate ajunge în oraș în numai douăzeci de minute. Hemingway obișnuia să meargă la restaurantul său preferat,

„La Fioridita”, din Havana, unde i se servea o băutură specială preparată din 4 uncii (o uncie — 29,8 gr) de rom, două linguri de zeamă de ananas, două linguri de maraschino, zeamă de lămîie și un munte de gheață.

Datorită grijii deosebite a lui Rene Villareal, slujitor credincios al scriitorului, astăzi custodele muzeului, clădirea și interioarele ei se păstrează intacte, exact ca în timpul vieții lui Hemingway. Bibliotecile, multe la număr, sînt tixite cu cărți. Chiar și în baie se află cărți, deoarece scriitorul obișnuia să citească oriunde se găsea. În urma unui inventar făcut de Biblioteca națională din Havana s-a stabilit că muzeul dispune de peste 9000 de volume.

Hemingway își îngrija foarte mult sănătatea. În fiecare zi se cîntărea și-și nota greutatea. Astfel, în baie se păstrează însemnări de ale lui cum e, bunăoară, aceasta: „212 pfunzi”) în octombrie, după călătoria la New York. 17 zile fără dietă și 5 zile de chef”. La 24 iulie 1960 și-a notat pentru ultima oară greutatea: 190,5 pfunzi”.

Aproape toți pereții casei sînt împodobiți cu capete de lei, gazele, antilope și alte animale vinate de Hemingway, iar pe mese se află diverse trofee de vînătoare aduse de el din Africa și Asia.

Chiar dacă lua masa numai cu Mary, soția lui, Hemingway dorea să se așeze întotdeauna un tacîm în plus, pentru un eventual musafir. Așa încît pe masa din sufragerie se află și astăzi trei tacîmuri. În dormitor, pe un raft sînt rînduite cîteva reviste din 1960. Lingă pat este un coș cu scrisori nedeschise, adresate scriitorului.

În casă, în afară de Villareal au mai rămas și alte cîteva persoane din cele care-l serveau pe Hemingway. O italiancă îngrijește de animale: cîini și pisici. Hemingway avea o „colecție” de 50 de pisici, din care n-au supraviețuit decît 7.

I. Stolearov

*) Pfund — măsură de greutate egală cu aproximativ 0,5 kg.

GHANA

Pastrătorii tradiției

Șoseaua Takoradi-Tarkva e barată de agenții poliției circulației. Coloana de mașini goale așteaptă răbdătoare; călătorii au dat fuga să privească spectacolul. O pro-

În timpul primei consfătuiri cu noul șef de trib.

cesiune solemnă traversează șoseaua. Sus deasupra capetelor, se balansează o litieră lungă: în spate șade șeful de trib, în cîntea căruia se desfășoară această ceremonie. Pe cap poartă o coroană de aur, iar în fața lui stă ciucit un băiețel în straie de sârbătoare, ikra, care simbolizează suflul pur al căpeteniei. Cu mișcări ritmice șeful își apleacă sabia la stînga și la dreapta, ca și cum ar vroi să binecuvînteze pe cei din jur. Școlari, tineri și tinere deschid alaiul. Cîntecul lor se întrec cu suflătorii din coarne de bivol care pășesc în spatele litierei. Înaintea ei merg purtătorii de cuvînt ai curții, cu bastoane cit ei de înalte — emblema funcției lor — și purtătorii de săbii. Șefului îi urmează bătrînii, toboșarii și umbrela statului, a cărei mărime corespunde cu rangul posesorului său.

Aceasta este oarecum procesiunea înconșării tînărului șef de trib, căreia i-a precedat ceremonialul înscăunării. Ca în timpurile străvechi, la început s-au adus ofrande de băuturi, apoi noul șef a depus jurămîntul de a-și îndeplini cînst și cu

ÎN AUSTRALIA

— Care-i ultima duminică performanță la săritura în lungime?

credință îndatoririle în folosul tuturor locuitorilor din ținutul său, după care a urmat jurămîntul de supunere al bătrînilor. Toți cei care sînt în stare să umble și să danseze se asociază bucuroși la întreaga ceremonie — și se dansează mult pe șosea, pînă ce șeful ajunge la reședința administrativă unde se ține prima consfătuire.

Participanții la o astfel de întrunire trebuie să fie foarte atenți pentru a nu încălca protocolul, care este mult mai strict decît cel diplomatic și care începe cu ordinea locurilor. Numai șeful are dreptul să folosească un stool, un fel de tron, toți ceilalți se așează pe taburete sau pe jos. Încrușarea picioarelor este interzisă, fiind considerată nerespectuoasă și putînd duce la excluderea din consfătuire. În afară de aceasta, regulile prevăd că trebuie să te scoli în picioare și să-ți scoți sandalele cînd vorbești. Conform protocolului, șeful nu se adresează niciodată direct adunării, ci prin intermediul unor okyeame — purtătorii lui de cuvînt. Aceștia transmit spusesele sale celor prezenți, procedînd la fel și în sens invers. Funcția de okyeame este una din cele mai de vază și astăzi încă purtătorii de cuvînt sînt aleși numai dintre cetățenii care se bucură de stimă. În afară de interpreți, ei sînt și solii șefului în probleme importante. Bastoanele lor sînt lucrate cu măiestrie și poartă în virf imagini simbolice ale înțelepciunii populare. Una din acestea înfățișează un bărbat îngenunchat la piciorul unui copac: între picioare ține o oală, dar seva care se scurge din copac picură alături de ea. Acest simbol înseamnă: „Un om singur nu rea-

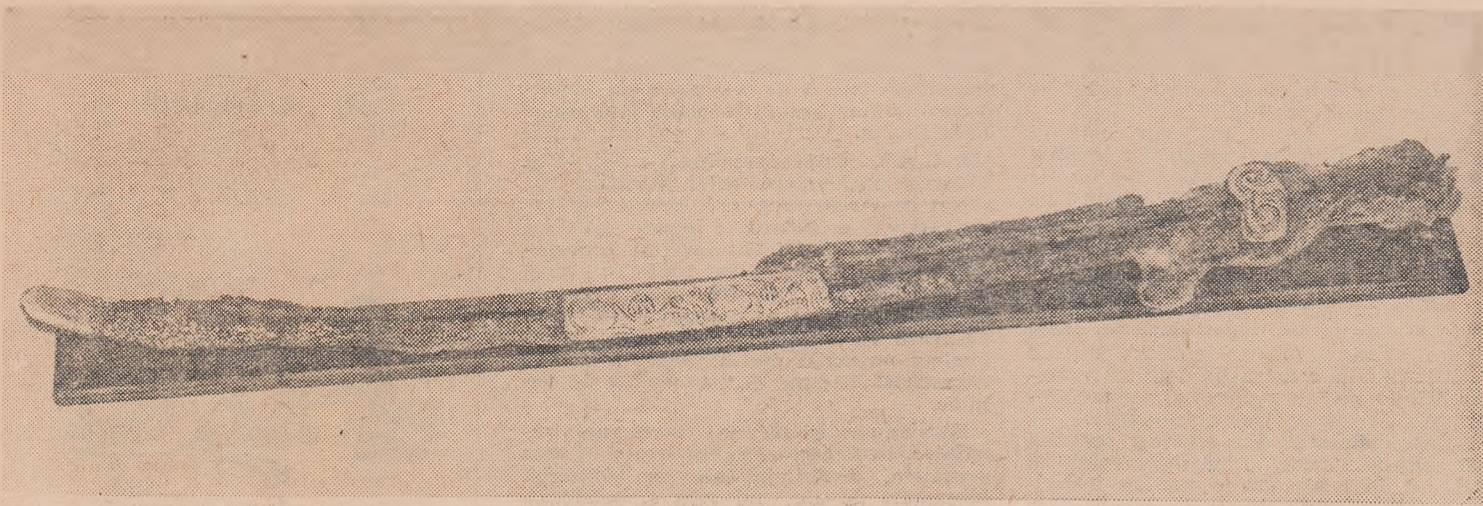
lizează nimic. Orice muncă cere eforturi comune”.

Așa se explică și rolul care revine șefului de trib în actuala societate modernă a Ghanei. Această societate este legată conștient de moștenirile unui trecut bogat. Șefii de trib sînt deci în primul rînd pastrătorii culturii și tradiției. În rîndurile poporului ei se bucură în general de mult respect. În timpul colonialismului au existat desigur printre ei și colaboraționiști, însă mulți au luat parte activă la lupta de eliberare. De aceea nu era atît de important să se desființeze funcția lor, cît să se integreze în noua formă a societății. Mulți șefi sînt și un fel de președinți ai sfaturilor populare. Pe lingă parlament există o „Cameră a șefilor” cu drept consultativ, și mulți din ei au funcții politice și administrative înalte.

Un șef de trib poate fi demis ori cînd, dacă nu și-a îndeplinit obligațiile față de populație.

I. Vanenkov

Această sabie, descoperită cu prilejul săpăturilor arheologice de pe malul fluviului Sir-Daria (R. S. S. Kazahă), are respectabila vîrstă de 2500 de ani. Confectionată din fier ea are o lungime de 1,25 metri și a aparținut unui luptător sak de o forță, pare-se, neobișnuită.

RENGHIURILE MĂRII

Surprize în sticle

Suedeza Susan Svensen ținea morțiș să se căsătorească. Ideea nu era, desigur, excentrică. Dar nu același lucru se poate spune despre modul ei de realizare. Susan a aruncat în valurile Balticeii o sticlă în care introdusese un plic cu numele, adre-

sa și fotografia ei. Hazardul a făcut ca sticla să fie pescuită de echipajul unui vas pescăresc. Toți cei 25 de membri ai echipajului, în frunte cu căpitanul, erau holtei. Ei s-au prezentat într-o bună zi la adresa indicată și Susan n-a avut decît de ales. Sorții au căzut asupra căpitanului...

Transmiterea mesajelor în sticle purtate de valuri se practică de pe vremea lui Cristofor Columb. De fapt, pentru a expediția câteva pagini din jurnalul său de bord reginei Isabela I-a a Spaniei, Columb a folosit un butoiș. Mesajul nu a parvenit încă înaltei destinatarie. Dar în 1852 căpitanul unei goelete americane a găsit în Gibraltar o sticlă care, după spusele lui, conținea „scrisoarea lui Columb”. El s-a grăbit s-o înmîneze reginei Isabela a II-a a Spaniei, nădăjduind o recompensă. Nici pînă azi nu se știe, însă, prin ce minune mesajul a ajuns din butoi în sticlă.

De la Columb încoace apele oceanelor și mărilor au transportat numeroase scrisori, apeluri, înștiințări pornite din diferite epoci și diferite țări, dar rareori ajunse la destinație. În 1957 pe țărmul Jamaicei a fost azvîrlită o sticlă cu un bilețel, scris în urmă cu două sute de ani în timpul naufragiului unui vapor în Atlantic. Iar apelul disperat, transmis pe aceeași cale de patru marinari naufragiați în 1784 pe o insulă pustie, a fost descoperit abia în 1935.

Cu totul alta e soarta scrisorilor fără adresă. Acest gen de poștă marină (care

după cum se va vedea, îi amuză mult pe contemporanii noștri) e plin de surprize, de cele mai multe ori plăcute.

„Vreți să fiți soția mea”? Nu de mult această întrebare, multiplicată în 1282 de exemplare și introdusă în tot atîtea sticle, a fost incredințată mării de către un englez. Celibatarul inventiv a primit 381 de răspunsuri. El a declarat ziaristilor că s-a decis pentru o suedeză, Inga Grimberg, dar că, pentru orice eventualitate, mai are o rezervă de 500 de sticle goale.

În septembrie 1964 un marinar din flota americană a găsit pe o plajă din Hawaii o sticlă cu următoarea epistolă: „Dragul meu! Oricine ai fi. Unde ești? Oriunde ai fi”. Răspunzînd la acest apel disperat, marinarul a intrat în corespondență cu autoarea lui, originară din San-Diego, propunîndu-i, în cele din urmă, să se căsătorească. Cînd a sosit, însă,

la adresa indicată a constatat că „logodnica” avea frageda vîrstă de 18 luni și că toată povestea a fost pusă la cale de frațele ei de 12 ani.

În 1960, Roger Marcel, proprietarul unui hotel dintr-un oraș francez, a pescuit în Ron o sticlă cu un bilețel scris de un băiat din Italia. Băiatul, în vîrstă de 10 ani, împărțase lumii dorința lui arzătoare de a avea o barcă pneumatică. Întimplarea a ajuns la urechile vestitului navigator Alain Bombard care s-a grăbit să îndeplinească dorința micului italian.

Un caz cu totul ieșit din comun a avut loc în 1949 la San-Francisco. John V., piccolo la un restaurant, a găsit printre sticlele goale pe care le aduna pe plajă una ce conținea un mesaj ciudat: „Londra, 20 iunie 1927. Las toată averea mea norocosului care va găsi această sticlă și avocatului meu, în părți egale”.

John și-a închipuit că e vorba de o glumă. Dar foarte curînd s-a dovedit că afacerea era serioasă. Originala testatoare, Daisy Alexander, fostă proprietară a firmei „Singer”, a murit în 1940 în vîrstă de 80 de ani lăsînd o avere evaluată la 12 milioane de dolari. Avocatul ei trăia și în toți acești ani a continuat să caute testamentul clienței sale. Prietenii bogătașei și-au amintit că ea obișnuia să arunce sticle goale în Tamisa, dar reprezentanții firmei au obiectat că o sticlă aruncată lângă Londra nu putea să ajungă, fără intervenția cuiva, la San-Francisco.

A început un proces care durează și azi și nu se știe cum se va termina.

(Din „Vokrug sveta”)

PRECIZĂRI

A înviat după mai bine de două secole

S-a vorbit și s-a scris mult despre semințele capabile să încolțească după mii de ani, dar botanicii au continuat să rămînă circumspecți, mai cu seamă după ce s-a descoperit că povestea grîului din mormintele faraonilor nu fusese decît o mistificare.

Totuși, chiar redusă numai la sute de ani, longevitatea semințelor rămîne surprinzătoare. În 1934 recordul era deținut de o plantă leguminoasă care încolțise după 158 de ani. În 1940 însă, în timpul bombardamentelor germane asupra Londrei, în apa răspîndită de furtunurile pompierilor, au încolțit la British Museum grăunțele unei mimoze asiatice datînd din 1793 și doi ani mai tîrziu semințele lotusului sacru căzut dintr-un ierbar întocmit în 1705.

Între timp continua o discuție vie în jurul lotusului sacru, căci niște semințe găsite de japonezi în turba unui lac din Mancuria încolțiseră, ca să zicem așa, în mîinile unor botaniști englezi și americani. Or, geologul japonez Eddo apreciease vîrsta turbei respective la nici mai mult nici mai puțin decît 50.000 ani; în 1951 carbonul 14 a redus-o la 1040 ani, ceea ce era totuși extraordinar. Noi determinări au tăiat entuziasmul descoperitorilor. Faimoasele semințe din lacul mancurian nu au decît (!) 160 de ani și recordul de longevitate continuă să fie deținut tot de lotusul sacru, dar cu semințele de la British Museum care au atins 237 ani.

A.Valenkov

LA SUPERLATIV

Strict autentic

O inscripție pe mormîntul Barbarei Schmotzerin, din localitatea Benningheim, atestă că răposata a fost mama a 53 de copii, 38 de băieți și 15 fete.

Englezul Thomas Korn a fost omul care s-a bucurat de cea mai lungă viață. S-a născut la Londra și a trăit 207 ani.

Cel mai înalt om din Europa a fost austriacul Winniemeyer: 2,73 metri.

Thomas Weather, originar din Anglia, a fost posesorul celui mai lung nas: măsura 12 centimetri.

În India se află cea mai adîncă mină din lume — 2800 de metri — din care se extrage aur.

Cel mai mare gîndac, *Titanus giganteus*, trăiește în America de Sud. Corpul lui atinge o lungime de 16 centimetri.

Temperatura cea mai ridicată de pe glob, pînă la 57,8 grade, se înregistrează în Sahara.

Cel mai mare magnet, cu o greutate de 36.000 de tone și un diametru de 61 de metri funcționează în sincrofazotronul de la Dubna.

În Filipine trăiesc cei mai mari șobolani. Dimensiunile lor ajung, în lungime, pînă la 80 de centimetri.

Cei mai pretențioși „critici” ai cailor au fost arabii. În evaluarea unui cal ei luau în considerație 40 de puncte; dintre acestea 28 erau de importanță mai mică, 6 erau hotărîtoare în sens pozitiv și tot atîtea în sens negativ. Arabii mai credeau că o iapă neagră, de pildă, era aducătoare de nenorocire și că, dimpotrivă, un cal cu o dungă albă pe spinare îl poate ferici pe stăpînul lui.

(Din „Nedelea”)

ZOOLOGIE

Cico a sosit la Leningrad

De fapt, Cico își datorește celebritatea lui Tomaso di Lampedusa. Căci, dacă înainte de apariția cărții scriitorului italian ghepardii au trăit oarecum în anonim, astăzi ei se numără printre vedetele grădînilor zoologice.

S-au împlinit trei ani de cînd ghepardul african Cico a sosit la Moscova. Curioasa împletire de năravuri rele și de purtări bune ale acestui animal nu s-a dezmințit nici de data aceasta. După numai cîteva zile petrecute în tovărășia îngrijitorilor de la grădina zoologică moscovită, sălbaticul Cico s-a domesticit. Renunțînd la deprinderile de fiară, el a început să toarecă și să se alinte ca o pisică. Cico a fost în repetate rînduri oaspetele palatelor de cultură, cluburilor, taberelor de pionieri.

La ora actuală Cico a fost „trap erată” în grădina zoologică din Leningrad. În timpul călătoriei cu mașina s-a produs, însă, un accident. Poate pentru că nu era obișnuit cu acest mijloc de transport pe trasee lungi sau poate din pricina mîrosului de benzină al Cico „i s-a făcut rău”. Însoțitorul i-a aplicat comprese reci pe frunte și i-a stropit cu apă. Ultimii 200 de kilometri ce-i mai despărteau de Leningrad au fost parcurși cu multe pre-

cauții: geamurile mașinii au stat deschise în permanență, iar șoferul a avut grijă să micșoreze viteza... Așa au ajuns cu bine la noul domiciliu al ghepardului.

DE PRETUTINDENI

Răzbuirea candidatului

În prima săptămînă a lunii de miere Alida P., din Roma, a trecut prin momente grele: diferite firme ale orașului i-au trimis 250 de aspiratoare. Dar nu ploconul acesta neașteptat a supărat-o ci faptul că proprietarii firmelor pretindeau, după cum era fi, să li se ramburseze costul aparatelor. Între timp continuau să sosească alte aspiratoare. Alida a apelat la poliție care a descoperit că avalanșa de aspiratoare a fost declanșată de unul din candidații la însurătoare respinși de Alida. Așa a înțeles el să se răzbune...

Încurcătură cu neveste

Recent, un oarecare Fred Owen din statul Michigan a fost trimis în judecată pentru că: 1) a plătit cu un cec fals verigheta destinată celei de a patra soții; 2) „a uitat” să divorțeze de două din nevestele precedente și 3) a furat automobilul celei de a treia soții pentru a întreprinde cu el cea de a patra călătorie de nuntă.

Rada cu bucluc

Rada Bario de Santa Maria din apropierea orașului spaniol Cadix e celebră prin faptul că, din ea, multe nave ies în larg cu întirziere și cu cîțiva membri ai echipajului lipsă. Cum se explică fenomenul? Fațadele tuturor caselor ce dau spre chei sînt construite în formă de vase. Această asemănare îi induce în eroare pe marinarii care, după cîteva ore petrecute pe uscat pentru a-și umezi gîtul, nu sînt întotdeauna perfect lucizi.

Sărmanii elevi...

Luînd în considerare plîngerile părinților unor elevi din Australia cum că la examenele de absolvire se pun întrebări foarte grele ce nu intră în programa de învățămînt, organele de resort au instituit un examen de probă pentru 24 de elevi și 12 profesori. Treisprezece din cei examinați au căzut. Printre aceștia s-au numărat un elev și... toți profesorii.

Fuga garantată

Într-un ziar parizian a apărut de curînd următorul anunț: „Vînd ieftin un abonament la ciclul de concerte de muzică modernă. Loc excelent: la parter, aproape de ieșire”.

Pericol de întinerire

În vitrina unui salon de cosmetică din New York e afișat anunțul: „După trei ședințe în salonul nostru veți căpăta înfățișarea fiicei dumneavoastră iar după șase ședințe veți semăna cu nepoata dumneavoastră. Ședințele următoare vor putea fi efectuate numai pe propria dumneavoastră răspundere”.

(Din „Nedelea”)

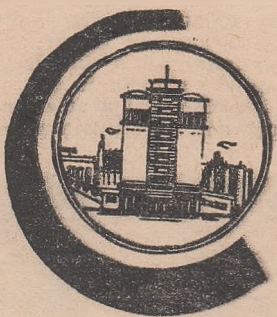

Cumpărați

CONFECȚII ÎN RATE

**ECONOMISIȚI
TIMP ȘI BANI!**

Magazinele de specialitate vă stau
la dispoziție cu un sortiment
bogat de confecții care se vînd și cu
PLATA ÎN RATE

OMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

TELEFON: 207.

oferă spre vânzare:

AZOTAT DE SODIU
STAS 6030/1959
UTILIZAT ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ,
SIDERURGICĂ, TEXTILĂ,
STICLĂRIE ETC.

SULFAT DE AMONIU
STAS 931/1961
UTILIZAT LA FABRICAREA ME-
DICAMENTELOR, ÎN INDUSTRIA
ALIMENTARĂ, TĂBĂCĂRIE ETC.

SULFIT DE SODIU
N.I. 2449/62
REZULTAT DE LA FABRICAREA
FENOLULUI, UTILIZAT LA FABRICAREA
HÎRTIEI ȘI CELULOZEI

STAS
2062/1961
**DAMIGENE
DE STICLĂ**
A 50L. DIN
STOC SUPRA-
NORMATIV

UNIFORME ȘCOLARE

*pentru băieți și fete
sortimente noi*

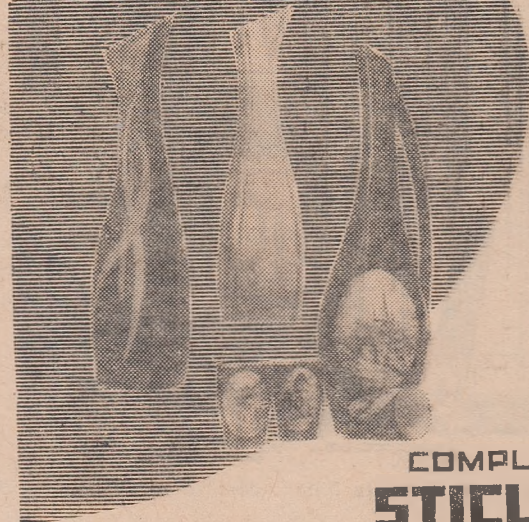
FRUMOASE

PRACTICE

REZISTENTE

S-au pus în vânzare cu începere de la 15 iulie a. c.
în întreaga țară

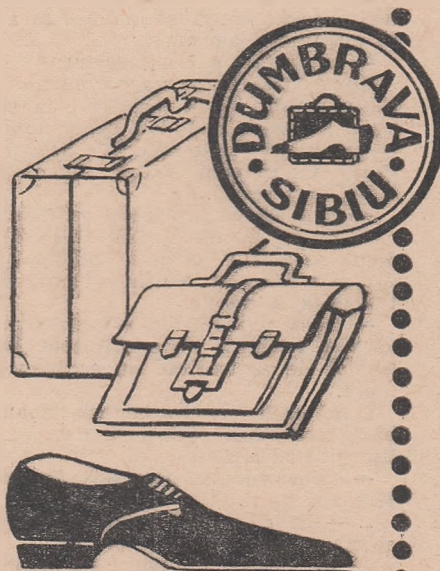
CADOURI

PLĂCUTE
LITILE
IEFTINE

SERVICII DE MASĂ,
LICHID, CAPEA ETC.
VASE DE FLORI ȘI
BIBELOURI

PRODUSE DE
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
STICLĂ ȘI FAIANTĂ
SIGHIȘOARA

CEREȚI
INCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE DE
MAROCHINERIE

DUMBRAVA

produse de
întreprinderea

13 DECEMBRIE - SIBIU

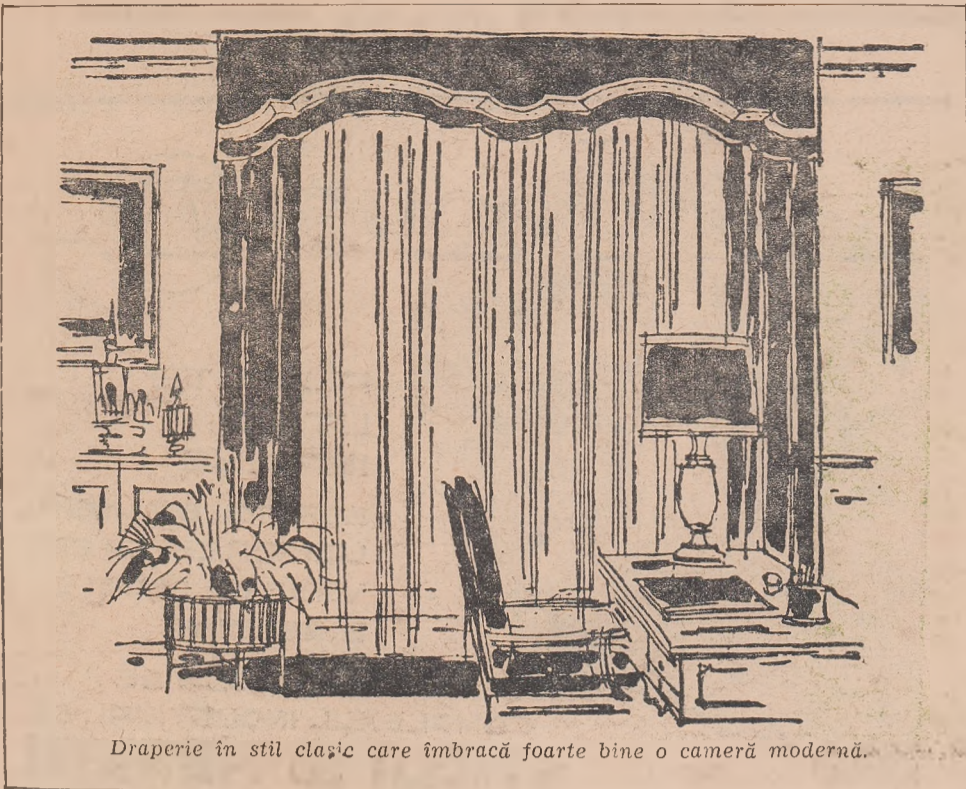
GOSPODINE !

Din PASTE FAINOASE
puteți prepara cu
ușurință o mare vari-
etate de mâncăruri,
garnituri și deserturi
gustoase și hrăni-
toare.

Sortimentele prefe-
rate de PASTE FAI-
NOASE le găsiți la
magazinele coopera-
tivelor de consum.

Draperie în stil clasic care îmbracă foarte bine o cameră modernă.

PENTRU LOCUINȚA NOASTRĂ

Perdeaua clasică este modernă

În ultima vreme se observă o tendință care câștigă tot mai mult teren. Pentru ca interiorul modern să devină mai intim, mai primitiv, se apelează din ce în ce mai des la perdele bogate și somptuoase. Rezultatele sînt într-adevăr cele dorite.

Necesitatea de a crea o oază de pace și de a ieși din formele esențiale ale vieții moderne au readus în actualitate această idee mult exploatată în trecut, care azi capătă un efect estetic sporit grație noilor materiale și țesături. Fie prin desenul, fie prin natura contexturilor, acestea fac ușor rezolvabile problemele pe care le comportă vasta lor aplicare în interioarele noastre.

Dar tendința la care ne referim nu privește numai perdelele. Ea se extinde și asupra mobilei. Decoratorii, arhitecții au recunoscut necesitatea de a se recurge, și pentru îmbrăcarea mobilei, mai ales cînd avem de a face cu o locuință mai mare, la materiale mai somptuoase, care au cam fost izgonite din interioarele noastre.

De aceea, pentru a indulci și a încălzi ambianța modernă realizată în genere cu mobilă în linii esențiale, se recurge tot mai des la bogăția țesăturilor și la decorarea pereților, înfăptuindu-se astfel o bine venită reconciliere între bunul gust și exigențele vieții actuale.

În desenul de mai sus vă dăm o sugestie de aranjament interior cu draperii somptuoase, în speranța că ea vă va ajuta să vă faceți căminul mai cald, mai primitiv.

O. Iliina

GIMNASTICA MÎNȚII

Cupa

„Celor trei Kurfürst“

— Domnule inspector, sînt ruinat, îl luă în primire anticarul Owner pe inspector Werner.

— Liniștiți-vă, domnule Owner. Încercați să vă amintiți tot și spuneți-mi ce s-a întâmplat, îl invită inspectorul.

— Era pe la prînz, puțin după plecarea lui Chris Looker din magazinul meu. În ultimele două săptămîni venise de trei ori să admire cupa de argint a „Celor trei Kurfürst“, pe care am achiziționat-o printr-o minune. Pe primul plan stau rezultatele tehnice — normele de calificare, recordurile. Problemele sănătății și cu atât mai mult ale armoniei, ale frumuseții corporale sînt cam neglijate. Una după alta au fost respinse școlile de „construire a trupului“, metoda lor a fost dată uitării. Insuși cuvîntul „culturism“ a căpătat la unii un sens aproape peiorativ.

Dezvoltarea și propaganda gimnasticii atletice au fost frînate de reclama zgomoasă în jurul concursurilor organizate de

am pierdut! După ce mi-am luat rămas bun de la Looker am deschis dulapul acesta ca să pun cupa la loc. În aceeași clipă ușa a fost trîntită și înainte de a apuca să mă întorc, am auzit:

— Dacă faci o mișcare, trag!
— După aceea hoțul s-a apropiat de mine, mi-a proptit țeava pistolului în spate și mi-a poruncit să-i dau peste umăr, fără să mă întorc, toate obiectele de argint din dulap. Ce puteam face? I-am dat întii cupa, apoi restul.

— Fără să vă întoarceți cu fața?
— Fără. Omul nu are decît o viață... După ce a luat ultimul obiect, a trîntit ușa și a dispărut. Nu mi-a rămas decît să telefonez la poliție.

— Dacă presupunerile mele sînt juste, vă veți recăpăta toate obiectele. Numărul hoților de anticariate nu e chiar atît de mare.

După ce îi puse lui Owner cîteva întrebări, inspectorul Werner îl convocă la poliție pentru a doua zi.

— Vom organiza o paradă de recunoaștere a hoțului.

... — El e! — arătă Owner cu degetul spre un bărbat înalt și blond.

— Vă faceți un păcat cu mine, domnule! Încercă blondul să parlamenteze.

— Ține-ți gura, Robber, ai fost recunoscut. Unde-s lucrurile?

Cum l-a recunoscut Owner pe hoț?

(„Где он и откуда и куда ушел?“)

(După „Znanie — Sila“)

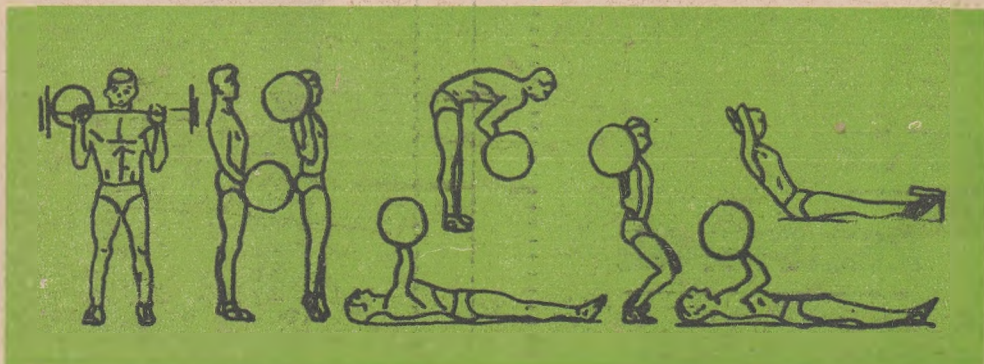
SPORT

Din nou despre culturism

Prin publicarea acestui articol, răspundem cititorilor noștri care se interesează de culturism — cu alte cuvinte, de dezvoltarea armonioasă a corpului.

Poate părea paradoxal, dar în sportul modern dezvoltarea multilaterală și armonioasă a formelor și frumuseții trupului omenesc ocupă, practic, unul dintre ultimele locuri. Pe primul plan stau rezultatele tehnice — normele de calificare, recordurile. Problemele sănătății și cu atât mai mult ale armoniei, ale frumuseții corporale sînt cam neglijate. Una după alta au fost respinse școlile de „construire a trupului“, metoda lor a fost dată uitării. Insuși cuvîntul „culturism“ a căpătat la unii un sens aproape peiorativ.

Dezvoltarea și propaganda gimnasticii atletice au fost frînate de reclama zgomoasă în jurul concursurilor organizate de

culturisti și care nu erau decît poză, întrecere absurdă a bicepsilor, torsurilor și grumazurilor. Critica îndreptățită a acestor părți reprobabile ale gimnasticii atletice a făcut, însă, ca uneori să fie uitate aspectele pozitive ale „construirii trupului“. Aceste aspecte sînt destul de numeroase. Dar înainte de a le discuta să ne întoarcem ce este culturismul.

Grija pentru dezvoltarea proporțională a corpului și pentru o ținută frumoasă, dorința de a-l face puternic și sănătos — toate acestea se încadrează în noțiunea de „culturism“.

Istoria dezvoltării și constituirii culturismului e legată de sistemul medicului rus Kraevski (părintele atleticii grele rusești), de sistemul gimnasticii cu haltere al lui Lebedev, progresist la vremea lui, de sistemul gimnasticii voliționale al lui Anohin și alții.

Dar mulți îl consideră pe Evgheni Sandov inițiatorul culturismului mondial. Pentru că el a atins perfecțiunea fizică prin practicarea sistematică și rațională a gimnasticii cu greutate.

În sport sînt mai mulți suporteri decît sportivi. În culturism, dimpotrivă. Căci dezvoltînd forța, rezistența, culturismul nu-și propune obținerea unor rezultate sportive-tehnice maxime.

Sînt într-adevăr puternici culturistii? Fără îndoială că da. Analiza celor realizate de învingătorii marilor concursuri de frumusețe-spulberă mitul, despre mușchii umflați, dar slabi, ai culturistului.

Să ne adresăm faptelor. Câștigătorul primului concurs pentru titlul de „mister America“, organizat în 1939, a fost B. Goodrich. Pe lângă că s-a dovedit posesorul celui mai frumos corp, Goodrich a obținut rezultate excelente la atletism, înot, sărituri în apă, lupte, a fost un bun jucător de baschet, fotbal și base-ball. Francezul H. Mertchouk, câștigătorul concursului internațional de frumusețe a corpului de la Varșovia (1959), la greutatea lui de 80 de kilograme a ridicat, în poziția culcat, o halteră de 170 de kilograme!

Antrenamentul culturistului se bizuie pe exerciții sistematice, practice mulți ani și care au la bază principiile antrenamentelor din toate ramurile sportive: dozarea, repetarea, accesibilitatea și multilateralitatea. Exercițiile lente cu greutate — aplecări, fandări, ridicări etc. — sînt executate de culturisti în așa fel încît să lucreze toate grupele principale de mușchi.

În sistemul „construirii corpului“ specialiștii au stabilit trei legi fundamentale. În funcție de țelurile și sarcinile antrenamentului, ele prevăd o anumită greutate a halterei și un anumit număr de repetări.

Așa, de exemplu, pentru creșterea rapidă a forței și volumului mușchilor și a greutateii corpului, exercițiile trebuie repetate de cinci-șase ori cu o greutate mare. Pentru dezvoltarea generală a musculaturii, exercițiile se vor repeta de opt-zece ori cu o greutate medie. În sfîrșit, pentru îndepărtarea grăsimii de prisos, pentru obținerea unui relief muscular și a unei bune rezistențe, fiecare exercițiu trebuie repetat de peste douăzeci de ori cu o greutate relativ mică.

Specialiștii consideră că toți oamenii pot practica culturismul și, practic, la toate vîrstele. Cu condiția, însă, ca înainte să consulte medicul.

Iată și un complex de exerciții pe care vi-l recomandăm. (N.R. În revista noastră am mai publicat încă două complexe de exerciții care pot fi practicate și ele în același scop).

— Ridicarea halterei de la nivelul pieptului (pentru triceps).

— Ridicarea halterei în biceps. Ridicați haltera fără a schimba poziția coatelor.

— Ridicarea pe vîrfuri cu haltera la spate (pentru mușchii picioarelor).

— Ridicarea halterei din poziția culcat (pentru mușchii pectorali și triceps). Apucați haltera cît mai lateral.

— Lăsarea pe vine cu haltera pe umeri (pentru mușchii soldurilor).

— Poziția culcat, ducerea halterei la spate, pînă jos (pentru mușchii pectorali).

— Din poziția culcat, cu picioarele fixate sub o mobilă, ridicarea trupului cu haltera la ceafă (pentru mușchii abdomenului).

— Nu uitați! Haltera trebuie să reprezinte 60 la sută din greutatea totală pe care o puteți ridica. Dacă, de exemplu, puteți ridica 100 de kilograme, haltera trebuie să aibă 60.

Fiecare exercițiu trebuie executat de 8-10 ori în trei-patru serii. Nu uitați să vă supravegheați atent respirația.

V. Ciudinov

Candidat în științe pedagogice

MODĂ

Toamna, pălării mici

Nimic nu schimbă așa de mult înfățișarea femeii ca pieptănătura și acoperămintul pentru cap: pălăria, bereta, baticul nu sînt numai o completare a ansamblului vestimentar, ci exprimă și gustul, stilul purtătoare.

Vrem să atragem atenția cititoarelor noastre asupra unui detaliu de loc lipsit de importanță: pălăriile au devenit mai mici, mai laconice, mai joase. Această schimbare a fost dictată de linia modificată a coafurii: au dispărut construcțiile capilare monumentale, părul încadrează liber și firesc fața sau e strîns în coc.

Linia nouă a pieptănăturii a atras după sine și o nouă manieră de a purta acoperă-

rămîntul pentru cap. Baticul (care poate fi dintr-o catifea sau dintr-o blană sintetică subțire, din mătase densă, din materialul paltonului, costumului sau rochiei), căciulița, pălăria mică, fixată spre spate, trebuie să lase fața liberă, dînd imaginea unui om care merge în întîmpinarea vîntului.

La pardesiile și costumele sport se recomandă pălăria tip beretă și șapcă, u-neori chiar cu cozoroc. Ele se confecționează din materialul pardesiului sau costumului, din piele sintetică sau din blană subțire. La fulgarin e frumos să asortați o pălărioară sau un batic din același material impermeabil.

La un costum elegant cu guler de blană cel mai bine merge, firește, o căciuliă mică din aceeași blană. Garnitura de blană (gulerul și căciula, bordura de la mîneci sau de la tiv) nu trebuie să fie din blănuri diferite.

Fetru, blana artificială, jerseyul — iată materialele ideale pentru micile pălării și căciuli atît de populare și de accesibile. Forma lor este de asemenea laconică. Dacă se fac cu boruri, acestea trebuie să fie mici și ridicate în sus. Astfel de pălării se armonizează cu silueta generală a îmbrăcămîntii moderne; în funcție de culoare, le pot purta femeile de toate vîrstele.

Pălării moderne îi sînt caracteristice detaliile și garniturile simple: tighelul, panglica, moțul, funda etc.

A. Samoilova

FOTOGHICITOARE.

Răspuns: Inflorescență de păpădie.